

ek

ők az idei vasár

ei svájei áru- kezdődik s á- szövetségi vas- anak a vásár k.

enség t—emes- talon

uár 19. A te- vonalon ma szerencsétlen- szerencsés m okozott na karesti gyors en kettész- vagon között ött. A vonat thatta utját.

esti zsidó egyesülete

uár 19. A tat folytató legalakították nöke Hátsze- e Fenichel. nap délután zsidó népi sítörtökön es A zsidóság t előadást.

ereskedő Ta- k figyelmet alapján meg- jukra nézve onban kivétel teles globális eadni. A pa- artoznak meg en a globális mbe nem ve- is) vallomási gond fordít- lt kérdésekre zolgnának a sánál (lát- meg nem ha- radóztak a ot, amely a ják, nem kell ek. A paten- valyi kirovás ó összegének el". „Drum“, dó. A vallo- felvilágosítá- vatalos órák

ár árfolyama Londonból zapiacokon a francia ol font vál-

munkané- mából jelen- ma 1 millió zeren része-

onság!

sem dolgo- ragyogó és edhetetlenül élmény ak- mint Joseph Kaphatós az z összeg és ese mellett

aptadó B. a Baron L. sáfón 9-77.

Taxa postală
plătite in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.)
Telefon: 9-77. Előfizetési
Havonta 110, negyedévr-
évre 600, egészévre
Földre: Havonta 1, n... évre 3,
félévre 6, egészévre 16 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET“ az erdélyi és bánsági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

DR. Ránasot... 8

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marlon Ernő. Felelős szerkesztő Jámber F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lei

Kedd. 1933 Jan. 24.

5693. EV TEBETH 26. XVI. EV. 19 SZAM.

Az első korrupciós per

Megszületett hát az első vagyonrevíziós per is.

Akadtt Bukarestben egy Florescu nevű ember, aki feljelentette Iorgát és négy miniszterétársát, hogy a vagyonukat a köz megkározásával szerezték és kérte ellenük az eljárás megindítását.

Persze ebből az eljárásból nem lesz szenzáció, mert a megvádolt volt minisztereket ünnepélyesen rehabilitálni fogják, a feljelentő Florescut pedig, a törvény rendelkezései értelmében, meg ünnepélyesebb formák között be fogják dugni a börtönbe.

Nem is történhetik másképpen. Mert az egész vagyonellenőrzési törvény komolytalan.

Komolytalan volt már születése pillanatában, hiszen annyi ideig tárgyalták a javaslatot, hogy azalatt, akinek volt mitől félnie, százszor eldughatta bünső uton szerzett vagyonát.

De komolytalan ez a törvény azért is, mert magánindítványtól teszi függővé az eljárás megindítását, a feljelentőtől pedig — börtönbüntetés terhe alatt — konkrét bizonyítékokat kér.

De hogyan juthat egy magánember konkrét bizonyítékokhoz?

Hogyan tudhat Florescu ur bizonyítani?

Az ember szinte hajlandó elhinni, hogy az ilyen feljelentéseket mesterségesen rendelik meg. Az, aki érzi, hogy szükség van becsületének a megfoltozására, fogad valakit, hogy feljentsen.

A feljelentő nem tud bizonyítani és a megvádolt államférfit ingyen és bérmert-ve rehabilitálják.

A hetvenéves Lloyd George

Tul a hatalmon és messze a hatalomtól ünnepli születésének hetvenedik évfordulóját Lloyd George, Anglia háborus miniszterelnöke.

Oroszlánsörényének ősz tinesei magas, okos homlokra hullanak alá, de bajusza alatt ravasz száj, keserű ironia mutatja, hogy se magával, se a világ dolgaival nincs nagyon megelégedve.

Holott hetvenévesse lenni s még hozzá úgy lenni hetvenévesse, hogy a megfoglyatkozott erőkből még mindig fussa harcra, haragra és gondolatokra: egymagában véve is ritka ajándék a ma különösképen szűkmarku élettől.

Lloyd George, a politikus, öregkorára érkezett el odáig, ahol a fiatal politikusok rendszerint kezdeni szokták: a radikális álláspontok hangoztatásáig.

A klasszikus liberális bajnokaként kezdte pályafutását abban az időben, amikor az angol munkáspárt még gyermekeipökben járt; az angol imperialiszmus és vele együtt a kapitalizmus pedig fénykorának delelőjén állott.

Ez a liberáliszmus a laissez faire jel-szavát hangoztatta és a szabadkereskedelem hive volt mindhalálig.

Természetes következménye volt ez a felvilágosodott angol gyárosok és pénzemberek liberalizmusának, akik — éppugy, mint a német, vagy francia liberálisok — a világ piacainak szabad meghódításában látták a boldogság és haladás kritériumát.

A világháború is tulajdonképpen eme liberalizmusok érdekeinek összetűzéséből robbant ki — és Lloyd George, Anglia háborus miniszterelnöke teljes céltudatossággal dolgozott azon, hogy ebből a harcából Anglia sértetlenül kerüljön ki.

A győzelmet sikerült kiesikarnia az antant számára, de a békekonferenciákon ő is azok közé sorakozott, akik az elvi liberalizmust szinte szadista kéjjel tépték szét a nyers hatalmi szempontok kedvéért.

Állítólag Lloyd George szándékai emelkedettebbek voltak Clemenceau szándékainál, de a szándék hajótörést szenvedett azon a „csékélységén“, hogy Lloyd Georgenak halvány sejtelve sem volt a földrajzról.

A békeszerződés utáni korszak gyors

Amerika hajlandó Anglia tartozásainak egy végösszegben való megállapítására,

ha Anglia visszatér az aranystandardra és módosítja az ottawai egyezményt

London, január 23. Valószínűnek tartják, hogy Roosevelt hivatalba lépésekor, március 4-én az angol pénzügyi és gazdasági tárgyalóbizottságok már Washingtonban lesznek.

A lapok szerint abban az esetben, ha már nem honorálnák azt az angol álláspontot, hogy a háborúból származó pénzügyi kötelezettségek kölcsönö-

sen törlendők, Anglia a tartozások egy végösszegben történő megállapítását kéri. Az amerikaiak talán bele is mennének ilyen megoldásba, ha viszont Anglia kötelezné magát az aranystandardra való visszatérésre és arra, hogy a brit birodalmi egyezményt, melyet Ottawaban kötöttek, módosítja.

Rendzavarás nélkül zajlott le Berlinben a nemzeti szocialisták ünnepi felvonulása

Pénteken állapítja meg a szeniorok tanácsa a január 31-i plenáris ülés programját. A Stahlhelm-napon a monarchia visszaállítását követelték

Berlin, január 23. A nemzeti szocialistáknak a Bülow-téren tartott emlékünnepén kisebb incidensektől eltekintve rendzavarás nem fordult elő. A tér közelében levő utcákban csoportosuló kommunistákat a karhatalom több ízben szétkergetett. A rendezés során 19 tüntető és 2 rendőr megsebesült, utóbbiak egyike késszurától súlyosan. 68 letartó-

tatás történt. Egyidejű jelentés szerint a birodalmi gyűlés szeniorjainak tanácsa pénteken fog összeülni a január 31-iki plenáris ülés napirendjének megállapítására.

Berlin, január 23. Oderafrankfurtban a Stahlhelm-napon a szónokok a monarchia visszaállításának szükségességét hangsúlyozták.

Az Uraltól Dániáig ismét pusztító fagyhullám borította el Európát

Északoroszországban nagyobb hideg uralkodik, mint a sarkkörön belül

London, január 23. Az Uralban a hőmérő —45 fokra szállott alá. Egész Észak oroszországban nagyobb hideg uralkodik, mint a sarkkörön belül. Egyidejűleg Franciaország minden departementjéből is erős fagyok jelentenek. Az erős fagy megbénítja a dán kikötők forgalmát és egyidejűleg elérte az osztrák fővárost. A hőmérő higanya éjszaka Bécsben 20 fok körül volt. Ugyancsak a magyarországi Dunántulon is tegnap erős fagy állott be s az orkán és a szélvihar alább-

hagyott. A vasuti vonalakon a hótorlaszok eltávolítása teljes erővel folyamatban van. Havazás helyenként is csak minimális.

Ezzel szemben az utóbbi két napon a magyar főváros területére mintegy 400 ezer köbméter hó hullott. A havazás most szünetel s a hó eltakarítása teljes erővel folyik. A munkálatok 30 ezer pengő külön költséget jelentenek a magyar fővárosnak.

lendülettel örölte fel az angol liberalizmus pártját. A nyíltan összecsapó osztály ellentétek harcában a liberalizmus a harmadik párt vonalára szorult, ami Anglia politikai életében egymagában is szokatlan jelenségként merült fel.

Lloyd George és pártja a konzervatívok és a munkáspárt harcában már csak a „mérleg nyelv“-nek hálátlan szerepére kényszeredett s egyre kilátástalanabbá vált számára, hogy még egyszer a hatalom édes nektárját izlelhessen.

A Macdonald elnöklete alatt megalakult nemzeti kormány inaugurálása idején Lloyd George már saját pártjával is meghasonlott és így kénytelen volt a disszidens liberálisok pártját megalakítani, melyet csak halvány elvi differenciák választanak el a munkáspárt jobb-szárnyától.

Ez a radikális színezetű pálfordulás

kétségkívül nagy erkölcsi bátorságra vall. Lloyd George azonban mindig is merész volt, ami a hű és tehetséges politikusok természetrajzához rendszeresen és szervesen tartozik hozzá.

Hibáinak és erényeinek gadag tárházában a hűség és féktelen ambíció mindig is kimagasló fényrel ragyogott, de egyben kivételes szellemi képességekkel és elragadó temperamentummal párosult.

Ez a temperamentum még ma is heves és lendületes. A hetvenéves Lloyd George még ma is sok fiatalat megzsejtenítő élnál küzd az angol közélet porondján.

Sokan, akik radikális célkitűzésekkel indultak — lemaradtak mellette. Ő viszont elérte azt, hogy hetven éves korában, amikor még csak a múlt emlékeiből él — még mindig azt az impressziót tudja kelteni, hogy — jövője van.

VILÁG TÜKRE

A román állam és a szociális

Tancredi Constantinescu volt liberális iparügyi miniszter írta az alábbi cikket. Az ellenzéki szempontoktól eltekintve, amelyeket a liberális politikus nem mellőzhetett, a cikk néhány igen érdekes megállapítást tartalmaz.

A kormány ismét jelentős mértékben leszállította az állam, a megyék és a községek tisztviselőinek fizetését. Tudjuk, hogy Románia költségvetése borzalmas deficitekkel zárult. Azt is tudjuk, hogy a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem igen nagy nehézségekben mennek keresztül. Tudjuk és érezzük valamennyien, hogy Románia gazdasági helyzete több mint nyomorúságos. Romániának ma inkább, mint valaha, szüksége van kiegyensúlyozott költségvetésre. Szüksége van új jövedelmi forrásokra. A legnagyobb megtakarításokat kell az államháztartásban eszközölni. Ezen a ponton teljes az egyetértés a mértékadó tényezők között. És minthogy az állam kiadásai között szerepel a személyzeti költség, feltétlenül szükséges, hogy ez is redukáltassék. De hogyan, milyen sorrendben és mikor. Vajjon úgy kell hozzányulni ehhez a kérdéshez, mint ahogyan azt a jelenlegi kormány teszi? Szükséges-e és igazságos az, hogy redukáljuk az amugyis nyomorultul kiesi fizetéseket?

Az alábbi sorok erre a kérdésre akarnak válaszolni. Mindenekelőtt is nézzük meg, hogy a lakosság számához viszonyítva, milyen nagy a tisztviselők száma Romániában és a többi országokban.

Ezer lakosra esik:

Ország	tisztviselő
Poroszországban	4,2
Dániában	5,0
Finnországban	5,0
Olaszországban	5,3
Norvégiában	6,0
Amerikában	8,0
Portugáliában	9,0
Hollandiában	11,0
Franciaországban	14,0
Litvániában	14,0
Lengyelországban	15,1
Svájcban	17,1
Romániában	18,1
Csehszlovákiában	19,0
Bulgáriában	22,0
Magyarországon (a katonasággal együtt)	30,0

A tisztviselők száma tekintetében tehát Románia meglehetősen magas rangot foglal el. Bár az ország távolról szem mondható politikailag, gazdaságilag, vasutügyileg olyan fejlettnak mint sok más állam, mégis több tisztviselőt tart el. Vagyis több tisztviselője van, mint amennyire szüksége volna, hogyha az állami apparátus jobban meg volna szervezve és ha a politikai pártoknak nem kellene annyi párthívet közhivatalokban elhelyezni. Két kategóriába kell ugyanis a tisztviselőket beosztani. Az egyik oldalon állnak a hivatásos és értékes tisztviselők, akik nélkülözhetetlenek az államszolgálatban, a másik oldalon a politikai pártok klientúrája, felesleges emberek, akiket a különböző rezsimiek csak azért neveztek ki, hogy önös pártérdeket kielégítsenek. Az első kategória minden védelmet megérdemel, ám a második kategóriához tartozóknak nincs mit keresniük az állami költségvetésben, különösen most, midőn az államkasszában több mint tízmilliárdos deficit van s midőn a termelési tényezőzők katasztrofális nehézségekkel küdenek. Vajjon hány ilyen tisztviselő van? 1929 és 1932 között az üresedés

ben lévő és ujonnan teremtett állásokba a következő kinevezések történtek:

uj tisztv.	
1929-ben ki lett nevezve	15.856
1930-ban ki lett nevezve	14.908
1931-ben ki lett nevezve	9.665
1932-ben ki lett nevezve	5.890
Összesen	46.319

Különböző bizottságokat kreáltak ugyanazon idő alatt, legnagyobb részt azzal a céllal, hogy embereket bevételhez juttassanak. Az alábbi tabella beszél:

bizotts. tag	
1929-ben ki lett nevezve	2.406
1930-ban ki lett nevezve	2.773
1931-ben ki lett nevezve	2.492
1932-ben ki lett nevezve	1.466
Összesen:	9.137

Hogy milyen kiadást jelentenek az állam számára ezek a bizottságok, azt kellően illusztrálja az alábbi példa:

A központi népszámlálási bizottság 11 hónap alatt 520 ilést tartott. Minden ülés 500 lej, tehát a bizottsági tagok 260 ezer lejt inkasszáltak 11 hónap alatt, személyenként.

Ha a fenti két számot (46.319 és 9137) összeadjuk, úgy kiderül, hogy 1929-1932. között 55 ezer 456 új tisztviselő lett kinevezve. Ebben a számban nincsenek benne a vasutnál, postánál, az egyházaknál, stb. történt kinevezések. Ugyancsak a fenti periódusban, tehát 1929-1932. között 20.477 tisztviselő vonult nyugdíjba. Ha a nyugdíjba vonulókat le is számítjuk, akkor is fenmarad 34 ezer 979 új tisztviselő. És minthogy egy állami tisztviselő átlagos évi járandósága 62 ezer lejt tesz ki, 34.979 x 62.000 = 2.168.698, vagyis négy esztendő alatt több, mint 2 milliárd lejt pocsékoltak el a kormányok politikai klientúráiknak. Ahelyett, hogy ilyen tömegesen neveztek ki az új tisztviselőket, meg kellett volna szüntetni azokat az állásokat is, amelyek a nyugdíjba vonulások folytán megüresedtek. Ez a fenti 2 milliárdon kívül újabb 1 milliárd 269 millió 304 ezer lejt megtakarítást jelentett volna, vagyis összesen 3 milliárd 438 milliót költött el a román állam felesleges módon személyi kiadásokra az elmúlt négy esztendő alatt. És ebben nem foglaltatik benne a CFR, ahol több mint 82 ezer tisztviselő dolgozik és ahol ugyancsak lehetett volna megtakarításokat eszközölni. 1932 októberében a kormány törvény útján tiltotta meg új tisztviselők angazsálását. Attanulmányoztam a Manitorul Oficialit és megállapítottam, hogy október, november és december hónapokban, tehát a vonatkozó törvény megszavazása után 925 új tisztviselői kinevezés történt, a törvény nyilvánvaló intézkedései ellenére. Hogy milyen pazarlás történt ezen a téren, hogy mennyire felelőtlenül tékozlottak az állam pénzét, az kiderül egyébként a költségvetések tanulmányozásából is. 1927-től kezdődően a román állam személyi kiadásokra a következő összegeket költötte el:

személyi kiadás	
1927	19.733.000.000
1928	20.496.000.000
1929	20.681.000.000
1930	24.313.000.000

1929-től 1930-ig, tehát egyetlen esztendő alatt 3 milliárd 632 millió lejjel szaporodtak az állam személyi kiadásai. Ebben az évben egymagában 6 milliárddal többet költött az állam személyzetre, mint amennyit 1933-ban az egész költségvetés számára felhozni remél. Ha tehát a személyzeti kiadásokon enyhíteni akar a kormány, úgy ezt azzal kell kezdenie, hogy revízió alá veszi az 1929 óta foganatosított kinevezéseket, megszünteti az összes szinekurákat és véget vet annak az állapotnak, hogy nyugdíjasok állami hivatali töltsenek be, 1929 óta ugyanis 900 nyugdíjast neveztek ki különböző tisztségekbe. A nyugdíjak folyósításánál is borzalmas állapotok vannak, 1929-ben 3 milliárd 415 milliót fizettek ki Romániában nyugdíjakra. 1930-ban ez az összeg 4 milliárd 862 millióra szökött fel, 1931-ben pedig 5 milliárd 28 millióra. Két esztendő alatt tehát másfélmilliárddal lett megerősítve a nyugdíjpénztár költségvetése. Ezeket az állapotokat kell változtatni mindenekelőtt, mert ellenkező esetben semmi remény sincs arra, hogy a tisztviselő kérdés megoldódjék.

Magyar S'inház
Kedd 9 óra:
Forgószél
Szerda 9 óra:
Mézeshetek és Re-dörfönök
ur jó flu

Jön!! „Frankenstein“

(Ember, aki egy szárnyat alkotott)

Transzjordánia az új zsidó kolonizáció országa

A transzjordániai arabok irigykedve néznek Palesztinára és a zsidó kolonizációtól várják országuk megmentését a gazdasági összeomlástól

170.000 dunam föld áll Transzjordániában a zsidó telepítés rendelkezésére

Jeruzsálem, január 23. Az utóbbi időben élénken foglalkoztatja a cionista közvéleményt a transzjordániai zsidó kolonizáció kérdése. 1922-ben a mandátumszerződés esztendőjében megjelent angol Fehérkönyv elszakította Transzjordániát Palesztinától és a Jordán balpartján elterülő országot elzárták a zsidó kolonizáció elől. Transzjordánia kérdése éveken keresztül a revizionisták vesszőparipája, volt, akik a maguk monopóliumának foglalták le a „Jordán mindkét partján” felépülő zsidó állam hirdetését. Az elmúlt évben azonban általános feltűnést keltett Weizmann Chajim délafrikai KH-kampányja során tartott nagy beszéde, amelyben a Világszervezet volt elnöke szállott sikra a transzjordániai zsidó kolonizációért és amit éveken keresztül a revizionisták hirdettek egyedül, az most az engedékenység és lojális Weizmann hitvé és jelszavává lett. Azóta állandóan napirenden van Transzjordánia kérdése. A revizionisták most keveset beszélnek Transzjordániáról, de annál többet a hivatalos körök. Az elmúlt évben különböző verziók keletkeztek származó valahányszor egy cionista vezető Transzjordániába utazott és különösen Arlosoroffnak és a palesztinai főkormányzóknak Abdullah emírnél tett látogatásai dobták felszínre a kombinációk és találgatások egész légióját.

A transzjordániai arabok sürgetik a zsidó kolonizációt

Senki sem hitte azonban, hogy ez a kérdés már a közeljövőben aktuális lesz. Senki sem hitte, hogy a transzjordániai kolonizáció a legközelebbi lehetőségek körébe tartozik. Már pedig napok óta egyéb ről sem irnak a palesztinai lapok, mint arról, hogy Transzjordánia széles területeit nyitják meg a zsidó kolonizáció számára s ami a legérdekesebb, ezt most nem is a cionisták, hanem a transzjordániai arabok ferszirozzák. Mintegy 170.000 dunam kolonizációs terület átadásáról van szó zsidó telepítési célokra, amelytől a transzjordániai arabok országuk megváltását és felvirágzását várják. A palesztinai arab sajtó írja, hogy a transzjordániai arabok irigykedve néznek Palesztinára, amely hatalmas fejlődésnek indult a zsidó kolonizációval, míg Transzjordánia a gazdasági csőd szélén áll. Óriási jelentőséggel bír ez a fordulat a zsidó országépítés szempontjából. Nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag is. A transzjordániai kolonizáció megindulásával beláthatatlan perspektívák nyílnak meg a cionista építőmunka számára, egészen új lehetőségek, amelyek óriási zsidó tömegek bevándorlásának és letelepítésének nyitják meg a szabad utat. Transzjordániában hatalmas szabad területek hevernek paragon és ha tekintetbe vesszük az utóbbi 12 esztendő politikai és kolonizációs gyakorlata folyamán leszárt tapasztalatokat és tanulságokat, úgy ezek nek alapján okunk van hinni, hogy ez a kolonizáció tapogatózásoktól mentesen, határozott, egyenes vonalban fog előre haladni. A politikai atmoszféra is, amelyben ez a kolonizáció megindul, igen kedvező, gazdaságilag pedig ott áll mellette Palesztina erős hinterlandja.

Ami a palesztinai arabokat illeti, hatalmas csapást jelent ez a fordulat az anticionista arab politikára. A palesztinai arab sajtó nemzeti katasztrófáról ír és vészkiáltásokkal kürtöli tele az arab világot. Hiszen nem kevesebbről, mint arról van szó, hogy a transzjordániai arabok megtagadták a szolidaritást a palesztinai arab politikával és a cionisták mellé állottak.

vonatkozólag. Az új kolonizációs terület a Jordán keleti partján fekszik és az előkészítő munkálatokra mintegy 3000 zsidó munkást fog alkalmazni.

A Zsidó Távirati Iroda legújabb jelentése most azt a hírt közli, hogy Mitkal Pascha transzjordániai sejk

100.000 dunam földet ajánlott fel eladásra a zsidó kolonizációs testületnek és így 170.000 dunam áll most Transzjordániában a zsidó telepítés rendelkezésére.

Az El Islamia című palesztinai arab lap tudni véli, hogy Mitkal Pascha kénytelen volt eladni földbirtokának egy nagy részét, hogy ezáltal megmentsse az éhségtől a vezetése alatt álló törzset, miután Transzjordániában katasztrófálisak a gazdasági viszonyok.

A Davar című héber munkáslap meg-

Select mozgó

Ma mutatja be

„Európa lángokban“

(Egy bécsi leány története.)
Nagyhatású dráma, egy amerikai repülőbiztonsági tragédiája, aki a világháború folyamán halálosan beleszeret egy osztrák főhercegnőbe. Főszerepben: Charles Farrell, Madge Evans

Legenda-kör Kreuger körül

Amerikai bankárok kerestetik Kreuger Ivart, aki állítólag Oroszországban él

Washington, január 23. A már-már feledésbe merül Kreuger-affer ismét napirendre kerül újabb szenzációs amerikai jelentések következtében. Legutóbb az által vált aktuálissá megint Kreuger személye, mert kiderítették, hogy a szélhámos gyufakirály halálát csaknem teljes huszonnégy órán keresztül titokban tartották, kizárólag azért, hogy időközben az értéktelen Kreuger-papírok óriási tömegét eladhassák a világ különböző tőzsdéin. A haláleset eltitkolásának gyanúja először Kreuger Ivar titkárjára és magántitkárjára hárult, akik tudvalevően először igazolták a párizsi rendőrség előtt az elhunyt személyazonosságát. Ujabbán egyre növekszik az a gyanu hogy ezt az utolsó trükköt — a halálhír titokban tartását és az ebből származó milliók nyereséggaráncolást —, senki más, mint maga az állítólag elhunyt és öngyilkossá lett Kreuger Ivar követte el. Mivel azonban olyan személyek, akik önként válnak meg az élettől, nem sokat törődnek azzal, hogy mi történik a haláluk után, egészen komoly személyek részéről megint felvetik azt a régi gyanut, hogy Kreuger Ivar nem halt meg, az öngyilkosság komédiáját csak megjátszotta, hogy minden felelősségrevonástól megszabadulva a világ valamely elrejtett helyén békében élvezhesse gigantikus eszlásainak a gyümölcsét.

Ez a gyanu már annyira megrögződött bizonyos körökben, hogy néhány amerikai pénzember, akik különösen nagy károkat szenvedtek Kreuger Ivar halála révén, Párizsban vizsgálóbizottságot létesített, amelynek az a feladata, hogy felülvizsgálja Kreuger

bizható forrásból tudni véli, hogy a transzjordániai törzsek vezetői már régóta keresik a kapcsolatot a Jewish Agencyvel és zsidó kolonizációs célokra akarják átadni földjeiket. A transzjordániai arab vezetők több ízben kijelentették, hogy

irigységgel néznek Palesztinára, amely a zsidó építőmunka következtében óriási fejlődésnek indult, viszont Transzjordánia, amelyet elzártak a zsidó kolonizáció elől, gazdaságilag teljesen tönkrement.

Az arab körök már régóta ostromolják Abdullah emírt, hogy autoritativ formában ferszirozza a transzjordániai zsidó kolonizáció gondolatát. Ezzel szemben a szíriai és a palesztinai arab vezetők és a befolyásuk alatt álló arab lapok mindent elkövetnek, hogy meggyőzzék Abdullah emírt, mily káros az arab érdekekre a transzjordániai zsidó kolonizáció lehetővé tétele és hogy ezt semmi szín alatt nem szabad elősegítenie.

A cionista exekutive megtagad minden felvilágosítást

A Damaszkuszban megjelenő Al Iyam ugyancsak befejezett tényként közli, hogy Abdullah emír már meg is kötötte a szerződést a szöbanforgó zsidó társasággal és a bérbeadott 70.000 dunam Shuna közelemben, az Alenby-hid és Al Salt között terül el. Az új földterület tehát közvetlenül Palesztina határában fekszik. A lap szerint Abdullah emír 2000 font évi bért kap a zsidó kolonizációs társaságtól. Az arab lapok egyöntetűen súlyos szemrehányásokat tesznek az emírnek, hogy ezzel a példával a többi transzjordániai arab nagybirtokosokat is arra buzdítja, hogy földjeiket a cionisták rendelkezésére bocsájtásuk és hogy a zsidók, miután Palesztinában gyökeret vertek, most Transzjordániát is meghódítsák. A Felletir írgyelmezteti Abdullahát, hogy „ne kapituláljon a cionista pénzeknek”, viszont a független arab párt Jagfában tartott gyűlésén határozatot hozott, hogy lépéseket fog tenni a transzjordániai zsidó kolonizáció megakadályozására és szükség esetén a magasabb köröknél is intervenálni fog.

A transzjordániai földvásárlással a lapok Emanuel Neumannt és H. Farbstaint, a cionista exekutive tagjait hozzák kapcsolatba, miután a két cionista vezér több ízben tárgyalt Abdullahal, Neumann és Farbstain azonban megtagadták minden felvilágosítást az ügyre vonatkozólag és egyelőre nem hajlandók semilyen nyilatkozatot adni az új földvásárlást illetőleg.

Ivar halálának motivumait.

A gyufakirály öngyilkosságával kapcsolatban még mindig feltűnőnek és gyanúsak tartják, hogy Kreuger titkárjára és magántitkárjára kívül senki sem látta a holttestet. Svédországban a holttest hazaszállítását után többben kérték a koporsó felnyitását, de ezt megtagadták. Exhumálásról nem lehet szó, mert a koporsót tartalmazó együtt Kreuger kifejezett kívánságára a stockholmi krematóriumban elégették.

A Párizsban megalakított nyomozóbizottság két nyomot akar követni, amelyek az utóbbi időben merültek fel. Az első nyom Szumatra szigetére vezet, mert egyesek szerint Kreuger a sziget belsejében, igen nehezen megközelíthető helyen rejtőzött el. A másik nyom szerint Kreuger Ivar Szovjet-országra utazott, ahol egy svéd lap nemrégiben azt írta, hogy egy magasarangu svéd állami tisztviselő, aki nem engedte magát megnevezni, Oroszországban találkozott a gyufakirályal és az okmányokat is adott át neki, amelyek súlyosan terhelőek a Kreuger-botrány miatt megbukott Ekman svéd miniszterelnökre.

Az első pillantásra bizonyára igen nehéz komolytannal venni azt a romantikát, amely Kreuger öngyilkossága körül támadt és a párizsi bizottságnak a feladata most már megállapítani, vajon valóban él-e még Kreuger vagy sem.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő írónő a ma asszonyának és vergődő korunknak legizgalmasabb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvesboltjában.

Nég

A For

Bucuresti Kelet tud.) szombaton nácsa más tor szabadl este meg i már szabad tásával fel nem ülték rán belül i tott ki a F ian Alexar az ügyvédsáshoz veze

Azok kó toztatása be, szerep mintegy hivatalos, hogy sz Traian Al aki egyébe ilyen, loy ra dékáná ki és dez ügyvédek az ilfovi hatnak fe rona elle dek azon hogy tiltá münikeje mazott t foglaj Fo len és lő xandrescu képvisele. Ezzel több min ügyvédte ra való xandrescu vnyes s dezavudál telen letz tási mozt árk, hog uralkodó „nem sz kat a t szakadna telenség

Az ü meg em ilfovi ü nak töb szimpat összehiv Radu R mondott kán, az mainak pokhoz gyelmi Traian mást v nal bej viselői a maga tartani testület is. „Ké dolla laljak lye e nyel, E király holott milder ben lé akik e káltak nek a semmi hogy elő eg melyet Idő tási v fellebb bukar szomb összeü retes, ügyész beli f kérdés sukba merte ket é

Négy napi éhségsztrájk után szabadláb- lábrahelyezték a bukaresti ucca hőst

A Fortu-ügy miatt lemondott a Traian Alexandrescu, a bukaresti ügyvédi kamara dékánja

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Uj Kelet tud.) A Fortu-ügy első fejezete szombaton este lezárult. A tábla vádtanácsa másodszer is elrendelte az agitátor szabadláb-áthelyezését, ami szombaton este meg is történt. Fortu e pillanatban már szabadláb-án is van, de a letartóztatásával felzajlott kedélyek még mindig nem ültek el. A bukaresti ügyvédi kamara belül például olyan konfliktust váltott ki a Fortu-ügy, amely végül is Traian Alexandrescu volt szenátusi alelnök az ügyvédi kamara dékánjának lemondásához vezetett.

Az ügyvédek hareba keverednek a kamara dékánjával

Azok között ugyanis, akik Fortu letartóztatása ellen tiltakozásukat jelentették be, szerepelt az ilfovi ügyvédi kamara mintegy háromszáz ügyvédje is. Ezek hivatalos nyilatkozatban jelentették ki, hogy szolidaritást vállalnak Fortuval. Traian Alexandrescu, a kamara dékánja aki egyébként Argetoianu híve és mint ilyen, loyális karlista, az ügyvédi kamara dékánátusa nevében kommuniké adott ki és dezavualta a Fortuval szolidaris ügyvédek. A kommuniké leszögezi, hogy az ilfovi kamara ügyvédjei nem karolhatják fel olyan mozgalmat, amely a korona ellen irányul. A dezavualt ügyvédek azonnal összeültek és elhatározták, hogy tiltakozásukat fogják a dékán kommunikéje ellen bejelenteni. A megfogalmazott tiltakozó irat ismételt állást foglal Fortu felesleges letartóztatása ellen és leszögezi, hogy a kommuniké Alexandrescu dékán személyes álláspontját képviseli, nem pedig az ügyvédtestületét.

Ezzel a tiltakozó irattal egyidejűleg több mint háromszáz ügyvéd kérte az ügyvédtestület azonnali összehívását, arra való hivatkozással, hogy Traian Alexandrescu dékán az ügyvédtestület törvényes szervének meghallgatása nélkül dezavualta a Fortu önkényes és törvénytelen letartóztatása ellen indított tiltakozási mozgalmat. Az ügyvédek hangsúlyozták, hogy tiltakozásuk nem érintette az uralkodót, akit szeretnek és tisztelnek, de „nem szabad erőszakosan elfojtani azokat a tiltakozásokat, amelyek a népből szakadnak fel a beestelenségek, törvénytelenégek és a köztulajdon ellen”.

Lemond az ügyvédi kamara dékánja

Az ügyvédek mozgalmát nem állott meg ennél a két megnyilatkozásnál. Az ilfovi ügyvédi kamara fegyelmi tanácsának több tagja is részt vett a Fortuval szimpatizáló mozgalomban. Ezek azonnal összehívták a fegyelmi tanácsot, amely Radu Rosetti prodékán elnöke alatt ki-mondotta, hogy Traian Alexandrescu dékán, az ügyvédi kamara illetékes fórumainak megkerülésével juttatta el a lapokhoz a dékánatus kommunikéjét. A fegyelmi bizottság ülésén megjelent utóbb Traian Alexandrescu dékán is, aki tudomást véve a tanács határozatáról, azonnal bejelentette lemondását. A sajtó képviselői előtt kijelentette a dékán, hogy a maga részéről mindig igyekezett távol tartani a politikát a bukaresti ügyvédtestülettől és ugyanerre kérte kollegáit is. „Kötelességemnek tartottam — mondotta Alexandrescu — hogy állást foglaljak olyan megmozdulások ellen, amelyek elhitették volna a közvéleménnyel, hogy a bukaresti ügyvédi kamara király-ellenes megmozdulásban vesz részt, holott ez a megmozdulás csak néhány minden tekintélyt nélkülöző ember fejében létezhetik. Igyekeztem kollegáimat, akik egy második kommuniké kiadását kérték tőlem, meggyőzni arról, hogy ennek a második kommunikének kiadására semmi szükség sincs. Azt is mondtam, hogy passzivitással nem segíthetem elő egy olyan mozgalom kiesirítását, amely idősebbeknek tartok.”

Időközben a Fortu második letartóztatási végzését is megerősítő döntés ellen fellebbezésüket jelentették be a védők a bukaresti tábla vádtanácsához, amely szombaton délután két órákor soron kívül összeült. A tábla vádtanács, mint ismeretes, a vádlott meghallgatása nélkül, az ügyész szóbeli konkluziói és a védők írásbeli felfolyamodása alapján dönt ilyen kérdésekben. Fortu védői felfolyamodásukban kifejtették, hogy védenek elismerte a bíróság előtt az inkriminált cikkeket és beszédek szerzőségét, tehát nincs

semmi szükség fogvatartására, sem a vizsgálat, sem pedig a közbiztonság szempontjából.

Hatalmas tüntetés közepette helyezték szabadláb-ára Fortut

Amíg a tárgyalás folyt, Fortu hívei az igazságügyi palota folyosóin szorongva, izgatottan várták a döntést. Másfél óra után a vádtanács közölte Fortu védői vel a határozatot: egyhangulag elfogadta a fellebbezést, megsemmisítette a letartóztatási végzést és elrendelte a letartóztatott szabadláb-ára helyezését. A tömeg tomboló lelkesedéssel fogadta a döntést és midőn a tárgyalás elnöke elhagyta a tanácstermet, hosszantartó meleg ünneplésben részesítették. A vádtanács döntését haladéktalanul végrehajtották. A végzés egy félóra alatt eljutott a vacaresti fegyház igazgatójának kezébe, aki azonnal intézkedett, az agitátor szabadláb-ára helyezéséről. Ez alatt Fortu hívei és több mint száz középiskolai tanár indultak el Vacarestibe, hogy jelen legyenek Fortu kiszabadításánál. Délután négy órákor jutott el a vádtanács döntése a vacaresti fegyházhoz, ahol a bürokratikus formalitásokat elvégezve, megnyitották a börtön kapuit Fortu előtt. Az agitátort lelkesen ünnepelte a fegyház előtt várakozó tömeg, majd hosszú autósoron indultak vissza a

fővárosba a kiszabadított agitátor és hívei. A Delevrancea uca 33. szám alatti lakásán tanárok és tanárnők várták Fortut, éljenzéssel és virággal. Az agitátor, aki negyedik napja éhségsztrájkban volt, még mindig tudott annyi erőt venni magának, hogy beszédet intézhessen híveivel. Kijelentette Fortu, hogy az ő eljárása után nyilvánvaló, hogy csak bátorsággal és önfeláldozással lehet harcolni egy eszméért. Végül fogadta Fortu a sajtó képviselőit és nyilatkozatában a kormányt, különösen pedig Madgearu és Popoviciu Mihály minisztereket támadta, akik véleménye szerint, személyes bosszút állottak rajta azokért a vádakért, amelyekkel őket illette. Ismét kijelentette, hogy nem akarta sérteni a királyt. Majd hangsúlyozta, hogy türelmetlenül várja a per főtárgyalását, amikor is sok ablak ki fog nyílni és sok viláosság fog a dolgokon előmőlni.

A Fortuval szolidaritást vállaló ügyvédek tegnap ismét összeültek és határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben Traian Alexandrescu dékán lemondásának visszautasítását követelve, kéri, hogy a dékánt állítsák a fegyelmi tanács elé. Február 4-én rendkívüli közgyűlésre ül össze a bukaresti ügyvédtestület, hogy döntsön a dékán lemondása fölött.

Jorgát és négy volt miniszter-társát feljelentették, hogy vagyonaikat a köz megkárosításával szerezték

Megkezdődnek a vagyonrevíziós perek tárgyalásai. Feljelentések több állami tisztviselő ellen

Bucuresti-Bukarest, január 23. Az elmúlt év végén szavazták meg a köztisztviselők vagyonának ellenőrzéséről szóló törvényt, azonban csak most került sor annak végrehajtására. A legfelsőbb semmitörvényszék az elmúlt napokban sorsolta ki azokat a bírakat, akik a köztisztviselői vagyonok ellenőrzését ejtik meg, természetesen a beérkező feljelentések alapján. Néhány nappal ezelőtt be is érkeztek a bukaresti táblához az első feljelentések amelyek — mint az előre látható volt — exponált politikusok és volt miniszterek ellen irányultak. Öt volt minisztert jelentettek fel, azon a címen, hogy vagyonaikat a köz megkárosításával szerezték. A feljelentéseket egy eddig még ismeretlen foglalkozású és I. Florescu nevű egyén írta alá, aki Iorga Miklós volt miniszterelnök, Argetoianu Constantin volt pénzügyminiszter, Manolescu Mihály

volt ipar és kereskedelemügyi miniszter, a Banca Nationala volt kormányzója, I. G. Duca volt külügyminiszter, a liberális párt elnöke és Iulian Grigorie volt igazságügyminiszter ellen tett feljelentést a vagyonellenőrzési törvény alapján. A feljelentések ügyében Stefanescu bukaresti vezetőügyész bevezette a vizsgálatot és hamarosan ki fog derülni, mennyiben felelnek meg a valóságnak Florescu felsorolt adatai.

A fővárosi lapok híradásai szerint a mai napon több feljelentés érkezett kisebb állásban levő állami tisztviselők ellen is azon a címen, hogy hivatali visszaélésekkel és az állam megkárosításával szerezték vagyonaikat. A vizsgálatot ezekben az ügyekben is bevezették és politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, milyen eredményt produkálnak az első vizsgálatok.

Egy ország, ahol nincs munkanélküliség, nincs adó és nincs hadsereg

Andorra, a világ legboldogabb országa

Párizs, január 23. Andorra, amely Franciaország és Spanyolország között fekszik, a Pirenei hegyek között, a világ legkisebb köztársasága. De Andorra a világ legboldogabb köztársasága is, talán az egyetlen boldog állam az egész földkerekségen.

Andorrában nincs adó, nem azért, mintha az andorraiak szegények volna-
nak és nem tudnának adót fizetni, hanem, mert úgy rendezték be a csöppnyi államot, hogy fenntartása nem kerül semmibe. Andorrának nagyszerű legelői vannak, melyet az andorrai lakosság állattálmánya nem tud kihasználni és ezért a szomszéd Katalónia állattenyésztőinek adják bérbe a legelők egy részét és a bérösszeg fedezi az állami kiadásokat. Andorra dohányt termel és három dohánygyárban dolgoz-
za fel ezt a termést. Miután az andorrai dohány kitűnő, ebből is nagysze-

rű jövedelmük van. Azonkívül van egy gyufagyár is, amely szintén hasznos hajtó vállalat. A spanyol és francia dohánymonopólium megvásárolja az andorraiak egész dohány- és gyufakészletét. A haszon az államkasszáé és a két nagy szomszédállam ezzel a üzlettel még igen jól jár, mert az andorraiak nem csempésznek és igt meg takarítják a drága határőrséget.

Legújában Andorra új bevételi forrást teremtett, az andorrai postabélyegek igen jelentős jövedelmeket hoznak Nemrég francia mérnökök egy csodálatosan szép autót építettek Andorrán keresztül, ami az idegenforgalmat növeli és új pénzt hoz Andorrába. Andorrában a legnagyobb kiadási tétel az iskola. Az egész ország lakossága 5200 lélek, férfiak, asszonyok, gyerekek összesen. Tizenkét iskolája van, ebből azonban hatnak a költségeit Francia-

Szinkör Mozgó

Csütörtöktől 3, 5, 7, 9-kor:

Napsugár az égen

**Marta Eggerth,
Hermann Thimig,
Verebes Ernő,
Fritz Kampers**

Zenéjét szerezte:

Ábrahám Pál

Öt új Ábrahám-sláger!

ország fedezi. Az andorraiak anyanyel-
ve a katalán nyelv, de spanyolul is ta-
nították gyermekeiket. Franciaország
ezt nem szívesen látta és önként ajánl
kozott arra, hogy hat francia iskolát
állítat fel, hogy a szomszéd országban
franciául is beszéljenek. Így Andorra
hat ingyen iskolához jutott.

Azért nem kell azt gondolni, hogy
az andorraiak semmi adót sem fizetnek.
1278 óta Andorrának két hűbérura van.
Az egyik Franciaország, a másik az
urgelli püspök és Franciaországnak
évi hater ezer katalán szkudot, a püspök-
nek pedig évi négyezer szkudot fizet,
azonkívül köteles a püspöknek minden
évből két sonkát szállítani. Miután a
szkudot semmiféle börtön nem jegy-
zik, átszámították frankra és a hét-
százszázötven hűbéradót úgy fizetik,
hogy Franciaország 960 frankot és az
urgelli püspök 460 frankot kap éven-
ként. Evszázadok óta pontosan fizetik
az andorraiak ezt a hűbéradót, mert
más adót egy sem kell fizetniük, de
ugylátszik, Andorrában megrendült az
adófizetési készség, mert 1933 január
1-én az andorraiak az urgelli püspöki
udvarba csak a 460 frankot szállították
be, de a két sonkával adósok mar-
adtak.

Andorrát huszonnégy választott ta-
nácsos kormányozza, akiknek az élén
egy elnök áll, de a kormányzásban
még két delegátusnak is szerepe van.
Az egyiket Franciaország küldi ki, a
másikat az urgelli püspök. Minden év-
ben kétszer tartanak tanácskozást a
delegátusok az andorrai kormányral
és ezeknek a tanácskozásoknak a befe-
jezése mindenkor ünnepélyes bankett,
amelyen a boldog andorraiak bősége
sen fogyasztyják a kitűnő andorrai bort

Az idei irodalmi Nobel-díj nyertesé-
nek, Galsworthynak hatalmas triója, a
Forsythe Saga kapható az Uj Kelet könyv-
osztályában. A propagandakiadás köte-
lenként 70 lejbe kerül.

Szt. László
kelemes illatú
plpere-szappan
fertőtlenítő hatása megóvja
betegségek elől

Emil Ludwig nyilatkozik a cionizmusról és a zsidósághoz való visszatérésének körülményeiről

Paris, Január 23. A Párizsban megjelenő „l'Univers Israelit” konzervatív zsidó sajtóorgánium legutóbbi számában rendkívül érdekes cikket közöl Emil Ludwigról, aki mint ismeretes a német antiszemitizmus elleni tiltakozása jeléül lemondta a német állampolgárságról és Svájcban telepedett le. A lap egyik munkatársa felkereste a világhírű író és a vele folytatott beszélgetéséről a következőket írja:

„Szabályos profil. Világos szemek — hol álmódó, hol mélytekintetű a pillantásuk. Magas homlok, mint egy nagy gondolkodó...”

Igy láttam korunk legjelesebb történetíróját. Emil Ludwig, aki egy kike-rezteskedett zsidó család gyermeke, büszkén visszatért zsidósághoz, a német zsidók történetének egyik tragikus órájában. Ez a sorsdöntő óra Rathenau megöletése volt. Maga mondja el, hogy ez a galád merénylet térítette vissza népéhez és hitéhez.

A világ zsidóságának helyzetéről és főleg Palesztináról alkotott véleményére voltam kíváncsi. Legelőször az olasz zsidók felől érdeklődtem.

— Hogyan látja a fasiszta uralom alatt élő zsidók helyzetét?

— Nagyon jó szituációban élnek — mondotta Emil Ludwig. — Ebben az országban valóban nem tesznek különbséget a zsidók és többi polgárok között. Egyesek közülük magas hivatalokat töltenek be.

— Engedje meg, hogy magyarázatot kérjek egy mondatra, amelyet a „Beszélgetések Mussolinivel” című legutóbbi könyvében olvastam és amelyet különbözőképpen interpretáltak...

— Melyik mondatról van szó?

— Arról, amelyben a duce azt állítja, hogy a fajoknak illuzórikus értékük van és az egyén szabadon választhatja magának az egyiket vagy a másikat közülük. Mire ön ezt válaszolta: „Helyes! Én a Földközi tengert választottam és nagy szövetségesem Niet-sche.” A semita fajra gondolt?

— Kétségtelenül. Egrészt a zsidó fajra gondoltam, másrészt ki akartam fejteni, hogy izlésem és kulturám a Földközi tengerhez tartozik. Nietzsche nek is ez volt a véleménye. Hosszu nyos tehát, hogy én, aki 26 éve élek a nagy tó partján, szintén szeretem ezt a Földközi tengeri világosságot.

— Azt hiszem, hogy ön híve a cionizmusnak?

— Mindig nagy lelkesedéssel védtem meg a cionizmust és így önmagammal kerülök ellentmondásba, mert én, aki internacionálisnak vallom magam, egy nemzeti mozgalomnak vagyok a híve. Itt azonban az érzelmeknek az elvek fölött kell állniuk. Felejthetetlen élmény volt számomra palesztinai utam, amikor szememmel láthattam Európát kiülőzöttjeinek boldogságát.

Dr. KULCSAR ISTVÁN: Bevezetés az individuál pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az öseber lélekismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológias fogyatékoság”. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Ellentét és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kutúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individuálpszichológia története.

Ara 98 Lel. — Kapható az
UJ KELET könyvosztályában.

Valóban nincs megindított, mint ennek a megújulásnak a látása.

— Régen volt Palesztinában?
— Három évvel ezelőtt, a hebroni vérengzések idejében. A zavargások után hosszabb beszélgetést folytattam a főmuftival. Amikor megkérdeztem: „Vég eredményben miért nem dezavualta a nyilvánosság előtt a véres mozgalom bujtogatóit?” — felemelkedett székéről és így szólt: „Bocsásson meg, de imád-

kozás ideje van most...” És ezzel kibujt a felelet alól.

— Látta az egyetemet?
— Igen. Előadást is tartottam benne. Akkor még nem volt olyan virágzó, ma már sokkal fejlettebb. S kicsoda gyönyörű kilátás van onnan egész Transzjordániára.

— Nem mondana el egyet-... a németországi zsidókérdésről?

— Mire jó ez? Mit mondhatok én önnök a német antiszemitizmusról? Jól tudja, hogy elhagytam régi hazámat.

— Igaz-e, hogy Rathenau megöletése érlelte meg önbent azt az elhatározást, hogy visszatérjen a zsidósághoz?

— Igaz. Husz éves koromban kereszteltek ki, Walter Rathenau barátomnak az antiszemiták részéről történt megöletése után, elhatároztam, hogy szolidaris leszek és néhány napra rá hivatalosan is kiléptem a keresztény egyházból, mert meg akartam mutatni, hogy a vihar idejében osztom fajom sorsában, amelyből származom.

gyűjteni, a tervbe vett 20,5 millió tonnával szemben. A leggyengébb beszolgáltatás a kollektív gazdaságok részéről történt (75 százalék). A gabonatermes pontosabb ellenőrzése céljából állandó bizottságot állítottak fel, amelyet háromszáz albizottság támogat munkájában.

Franciaország megvédi a gabona árát. A francia parlament a földművelésügyi miniszter javaslatára 650 millió frankot bocsát a kormány rendelkezésére, a gabonaárak feljavítása céljából. A beraktározott buza megállapított minimális árát a kormány 1933 szeptember 30-ig garantálja és vállalja a lombardkölcsönök két százalékának magasabb kamatát is.

A világereskedelmi forgalom értékének esikkenése az Egyesült Államokat érintette legérzékenyebben. Londonból jelentik: A világereskedelmi forgalom értékének esikkenése 1931-ben és 1932-ben a legérzékenyebben érintette az Egyesült Államokat, ahol a csökkenés 67,5 százalék, míg Németországban 60, Angliában 57 és Franciaországban 54 százalék volt.

Ausztriában kevesebb bor termelt. Hivatalos kimutatás szerint Ausztria idei bortelemese 840.000 hektoliter volt az 1931. évi 1,3 millió hektoliterrel szemben. Az idei bortelemese minőség tekintetében is elmaradt a tavalyi mögött.

Stájerországban kétszáz ezer mázsa alma várja az exportálást. Bécsből jelentik: Stájerországban még mintegy 200 ezer métermáza alma várja az exportálást. A németországi almavámok több mint kétszáz ezer mázsa Ausztria alkalmivételét Németországba megnehezíti s most Lengyelország és Csehszlovákiával folytak a tárgyalások az exportálma elhelyezése érdekében.

Megsokkint Bulgária tojaskivitele. A bolgár tojaskivitel a múlt év első kilenc hónapjában 18.000 tonnát tett ki, 615 millió leva értékben, az 1931. évi 22.000 tonna 836 millió leva értékű tojaskivittel szemben.

EGYESÜLETI ÉLET

Cionista diens. A cionista helyi csoport elhatározta, hogy a heti dienseteket megfelelő programmal a jövőben az egyes szervezetek fogják rendezni, hogy ezáltal is több érdeklődőt és újabb előadókat lehessen főleg az ifjúság köréből bevonní. Szerdán, 25-én a Bné Jiszrael Cionista Diákkör fogja az első ilyen dienset rendezni, mely egyben a körnek bemutatkozása is lesz a cionista közönség előtt. A revüt Danzig Tibor tartja, míg Landó Jenő előadást fog tartani Ber Borochovról. Vendégeket szívesen látnak, belépés díjtalan.

Előadásorozat orvosnallatgatók részére. Dr. Leitner Fülöp előadásorozatát fog tartani a kolozsvári zsidó orvosnallatgatók körében a fertőző betegségekről. Az első előadás szerdán lesz este félkilenc órai kezdettel a Paul Ehrlich Kör termében.

A Palesztina Hivatal közleményei. Ertesítjük az érdeklődőket, hogy a Dacia gőzös javítás alatt áll és amennyiben 28-ig a munkálatokat nem fejezték be, a hajó nem indul. Tekintettel azonban arra, hogy az allijah igen sürgős, 28-án a Bucuresti hajó fog indulni, mely február 8-án érkezik Palesztinába. A menetdíj ezen hajón IV. oszt. 600 lej, kabin 1800 lej étkezés nélkül.

A magánalkalmazottak tisztújító ülése. Magánalkalmazottak és Tisztviselők Szakszervezete f. hó 31-én tartja rendes tisztújító közgyűlést a következő napirenddel: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Kulturjelentés. 4. Felmentvény megadás. 5. Új vezetőség választása. 6. Kérdések és indítványok. A tárgyaláson szigorúan csak tagok jelenhetnek meg, miért is mindenki hozza magával a tagkönyvét. Egyben a tagok tudomására hozzuk, a szavazatra jogosultak névjegyzéke a titkári irodában közszemlére van téve és akik hiányoznának, kérjük a reklamációt a titkársággal közölni.

Raktárunkon lévő zsidótárgyú könyveket olcsón kiárusítjuk: Max Nordau: dr. Kohn — 25 L Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszméramlatok tükrében — 25 " Solem Alejchem: Leégett nemesek — 10 "

KÖZGAZDASÁG

Nem jó 5000 lejeseket beváltani

A pénzügyminisztérium azokon akarja az adót behajtani, akik 5000 lejeseket váltottak be a Banca Nationalánál

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium különös érdekességű leiratot küldött az ország pénzügyigazgatóságaihoz. A minisztérium átkérte a Nemzeti Banktól azokat a listáit, akik az ötezer lejesek beváltásánál megjelentek a Nemzeti Banknál és annak fiókjainál, hogy az ötezer lejeseket apróprézre beváltásák. A pénzügyminisztérium felhívta a pénzügyigazgatóságok figyelmét, hogy állapítsa meg a leküldött listákban szereplő nevek tulaj-

donosainak adóját és amennyiben ezeknek adóhátralékuk van, a lehető leggyorsabban hajtsa be rajtuk, mert ezek az emberek annál is inkább fizetőképeseek, mert az ötezer lejeseket 1932 december 1-ig kellett beváltani.

A kimutatásokban különböző rubrikák vannak, amelyeket az adóhivatalok kitöltenek és az adó behajtása után fogják azokat visszaküldeni a pénzügyminisztériumnak.

A Banca Nationala újabb kommunikében hívja fel az exportöröket a devizák beszolgáltatására

Több kereskedő nem teljesítette a kötelező betéteket

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Uj Kelet tud.) A Banca Nationala tegnap a következő kommunikét bocsátotta ki: „A Nemzeti Bank konstátálta, hogy egyes exportörök nem bocsátották a Nemzeti Bank rendelkezésére a törvényben meghatározott 30 napos, maximális határidő leteltével azokat a devizákat, amelyek már megkötött üzletekből folytak be. Mindezekért a Nemzeti Bank megfelelő szankciókat alkalmazott az exportörökkel szemben, ezzel kapcsolatban azonban újra felhívja az összes exportöröknek figyel-

mét arra, hogy az üzletkötésekből befolyó devizákat a tranzakció effektuálása után nyomban, de legkésőbb 30 napon belül feltétlenül befizessék.

Mindazokkal szemben, akik ennek a rendeletnek nem tesznek eleget, az érvényben levő törvényt és rendeletet fogják alkalmazni és végső esetben exportengedélyüket visszavonják.

A Banca Nationala szervei által végzett ellenőrzés után a bank nyilvántartja mindazokat a kereskedőket, akik eddig hasonló visszaéléseket követtek el.”

Az arany és a papirpénz viszonya az egyes európai országokban. Európa nagyon kevés országában van a papirpénznek meg az aranypénzzel szemben az egyforma kvalitása. Bulgáriában az aranyléva 27 papirléva, Görögországban az aranydrahma 15—16 papirdrahma, Olaszországban az aranylira 3,67 papirlirával, Jugoszláviában az aranydinár 15 papirdinár, Norvégiában 70 százalék a diszárszó, Ausztriában az aranykorona 1,44 papirsilling, Portugáliában az átszámítási kules 24,45, Spanyolországban a diszárszó 37,79 százalék, Magyarországon az aranykorona 1,16 pengő.

Az arany hazája, arany nélkül. A dél-afrikai valutaválság nagy zűrzavart idézett elő, amely sok tekintetben komikus helyzeteket teremt. A bankok, a hivatalos helyek, a sajtó és a lakosság felfogása merőben ellenkezik abban a tekintetben, hogy Délafrika feladta-e az aranystandardot, vagy nem. A legtöbb helyen azon a véleményen vannak, hogy az aranystandardot csak befelé szüntették meg, de az kifelé, a külfölddel szemben továbbra is fennáll. Ambar a dél-afrikai fontot nem váltják már be aranypénzre, a kincstári hivatalnak az a véleménye, hogy az afrikai valuta kurzusát az aranyprításon meg lehet tartani, mert a kül-

földi kötelezettségeknek aranyban tesznek eleget. Uj szenzációt keltett az aranybányák kamarájának az a közlése, hogy nem tartja magára nézve többé kötelezőnek, hogy aranyát a dél-afrikai Reserve Banknak átadja, hanem azt a jövőben a szabad piacon az elérhető legmagasabb áron adhatja el. A kormányt ez az intézkedés természetesen kellemetlenül érintette és most új törvényt akar kidolgozni, amely az aranybányákat az aranyhoz az eddigi szerződéses áron való beszolgáltatására kötelezi.

Újabb könnyítések várhatók az osztrák devizarendeletem az idegenforgalom érdekében. Bécsből jelentik: Az idegenforgalom érdekében a devizarendeletem újabb könnyítések várhatók. Hir szerint engedélyezni fogják a külföldieknek, hogy valutáikat az osztrák jegybanknál a magánforgalomban kialakult árfolyam alapján válthassák be sillingre. A jegybank most foglalkozik a kérdéssel. Döntés egy-két napon belül várható. A kedvező döntés a silling depreciálásának teljes elismerését fogja jelenteni.

Gabonahány Oroszországban. A szovjet mezőgazdasági népbizottságának legújabb jelentése szerint december 15-ig az előirányzott gabonamennyiség 82 százalékát, 16,5 millió tonnát sikerült össze-

Báli divat szinekre régi ruhákat is olcsón fest, tisztít Czink

Varsóban letartóztatták Körner Sámuel, a szeszmonstrepör megszökött fővádlottját

Az ügyészség intézkedett, hogy Körner kiadatása megtörténjen. Nevezheti-e az ügyész gangstereknek a szeszmonstrepör fővádlottja? Érdekes vallomás a „jó koma” vendéglő titkairól

Cluj-Kolozsvár, január 23. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári szeszmonstrepörnek egyik távollévő, de talán legfontosabb szereplője, Körner Sámuel, a szászfenesi szeszgyár volt főgépésze. Körner Sámuel még a vizsgálat megkezdése előtt ismeretlen helyre távozott és a hatóságok feltevése szerint külföldön tartózkodik. A szeszgyárlás során, különösen a szászfenesi gyár vádlottainak kihallgatásánál, Körner szerepelt, mint az az egyén, aki a gyárban elkövetett állítólagos szeszszesalásokról mindent tud.

A hétfői tárgyaláson az a hír terjedt el, hogy Körner Varsóban a lengyel rendőrség letartóztatta.

E hírek szerint Körner letartóztatták és rövidesen ki is adják Romániának. Megkérdeztük Colfescu ügyészt, aki a tárgyaláson a vádat képviseli, hogy mi igaz a Körner letartóztatásáról szóló hírekből.

Körner kiadatását kérte az ügyészség

Körner valóban letartóztatták Varsóban — mondotta az ügyész — és a lengyel külügyminisztérium diplomáciai uton közölte a román kormánnyal, hogy küldje a kiadási aktákat, mert ellenkező esetben szabadlábra helyezik. Az ügyészség azonnal intézkedett, hogy távirati megkeresés menjen az igazságügyminisztériumhoz és a Körnerre vonatkozó adatokat hatádkéntalanul szolgáltatásuk be a lengyel rendőrségnek.

Ez esetben Körner rövid időn belül kiadják Romániának és még részt vehet a most folyó tárgyaláson is.

Az ügyben érdekelt jogászok körében azonban lehetségesnek tartják, hogy Körner nem fogja kiadni Lengyelországot. Ezzel szemben az ügyészség biztos Körner kiadatásában, mert a főgépészt okirathamisításért, csalásért körözték ezek pedig olyan bűntettek, amelyekre a kiadási konvenció is vonatkozik.

Újra kihallgatásra jelentkeznek egy vádlott

A szesz monstre pör mai tárgyalásán egyébként még mindig a vádlottak kihallgatását folytatták. A vádlottak névsorának felolvasása után Colfescu ügyész emelkedett szólásra és kérte a törvényszéket, hallgassa ki újból Hirsch Jenő vádlottát. Hirsch Jenő beadványt intézett a törvényszékhez és ebben kéri, hogy hallgassák ki újra, mert módosítani kívánja első vallomását. A feketeszeszperben — mondta Colfescu — kétféle vádlottal állunk szemben. Az egyik csoport a főbűnösök, a gangsterek csoportja, a másik az alkalmazottaké.

akiket főnökeik kényszerítettek be, busás haszonért az adócsalásba. Dr. Kertész Jenő védőgyvéd szólal fel.

— Kérem az elnök urat, ne használja a vádlottakkal szemben a „gangster” szót. A törvényszék nem ismer gangstereket, csak vádlottakat, akik lehetnek bűnösök, vagy ártatlanok. Az elnök nem figyelmezteti Colfescut és elrendeli Hirsch Jenő kihallgatását.

Elmondja Hirsch, hogy a szentpáli szeszgyárban tíz évig volt főmechanikus egy Tufari Jenő nevű ember, aki nem vádlottja és nem is tanuja a pernek. Ez a Tufari Hirsch szerint ismeri a gyárban történt visszaéléseket. Tufari rendelt ólomplombákat az ellenőrzőkészülékek számára. Rotschildról nem tudja, mintha azt mondta volna, hogy mindenki tagadja, mert nem lesz semmi bajuk, de azt állítja, hogy Rotschild felajánlotta neki egy 90 ezer lejes tartozásának rendezését, ha nem vall terhelően.

Klein Fischl vádlott tesz vallomást, aki visszavonja a vizsgálóbírónál tett beismeréseit. Nem tud semmiféle visszaélésekről.

Gombás János, Gaspárnak, a „jó koma” címzett vendéglő tulajdonosának volt főkönyvelője tett azután vallomást. Elmondja, hogy Gaspár a pálinkaszükségleteket Farkas Lajos raktárból, vagy Blumenfeld és Simontól szerezte be. Soha forgalmi bárca nélkül nem kaptak árut, de az sűrűn megtörtént, hogy az két-három nappal előzőleg volt kiállítva. Ebből a vizsgálóbíró azt a következtetést vonta le, hogy a szeszraktárosok egyazon bárcaival több küldeményt helyeztek el. Gombás szerint ez nem áll fenn, mert a bárcaák dátuma csak azért lehetett egy-két nappal az áru vétele előtt kelteze, mert az elszállításához kellett ennyi idő. Nem tud arról, hogy Gaspár feketeszest tartott volna raktáron.

Gombás vallomása után öt pernyi szünetet rendelt el a törvényszék, majd Boca Vasile, a Jó koma szakácsát hallgatták ki.

Egy beismerés fantasztikus körülményei
Boca terhelő vallomást tesz Gaspárra és a nála alkalmazott Laár Mihályra, aki

Hatleganu ipar- és kereskedelmi miniszter lesz, Lugoseanu Párizsba megy?

Az Epoca híradása szerint Dinu Cesianut mégis visszahívják Párizsból

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Uj Kelet tud.) Az Epoca feltűnést kelthő hírt közöl, amelyet megerősítéséig fentartással közlünk. Ezek szerint Hatleganu Emilt, aki eddig tárcanélküli minisztere volt a kormánynak, Lugoseanu helyébe ipar- és kereskedelmi miniszternek fogják kinevezni, míg Lugoseanu a párizsi követségre vinné át Dinu Cesianutól. Dinu Cesianu esetleges visszahívása a politikai élet nagy szenzációja lenne.

Fasiszta puccskísérlet miatt letartóztatták Gajda tábormegvezérkarifőnököt

A cseh ifjufasiszták egy csoportja Brnben vakmerő támadást intézett egy kaszárnya ellen. Ötvenöt támadót elfogták. Az ércimiszertől tartalékos főhadnagy szökésben van

Prága, január 23. Brnben ifju fasiszták egy csoportja támadást intézett egyik kaszárnya ellen. Az őrseget sikerült cselrel lefegyverezni, de közben a támadásról a csendőrség és egy másik ezred parancsnoksága tudomást szerzett s osztágot vezényelték ki a vakmerő kísérletezők ellen. A fasiszták nem engedték át könnyen a terepet s csak fegyverrel sikerült őket a kaszárnyából kiadni. Egy halottja és négy súlyos sebesültje van a lövöldözésnek. Az ostrom vezetője egy kalandos életű tartalékos főhadnagy volt. Újabb jelentés szerint a brünni 43 gyalogezred laktanyája elleni támadásban résztvevő fasiszták közül sikerült 55-öt elfogni. Kobzinek tartalékos főhadnagy, az ostrom értelmi szerzője szökésben van.

Prága, január 23. Újabb jelentés szerint a brünni támadással kapcsolatban házkutatást tartottak Gajda tábormegvezérkarifőnök lakásán, mert beigazolást nyert, hogy a fasiszta üzelmekért elmozdított egykori vezérkarifőnök előre tudott a brünni laktanya ellen készülő megrohansról. Ezzel egyidejűleg házkutatást tartottak a cseh fasiszta párt helyiségeiben, lepecsételték a helyiséget és a párt működését betiltották.

Öngyilkosságot követett el egy 20 éves zsidó joghallgató Nagyváradon

Szerelmi ügyet sejtnek Ladányi Tibor öngyilkosságának hátterében

Oradea-Nagyvárad, január 23. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap este 11 órakor tragikus öngyilkosság történt Nagyváradon. A Beöthy Ödön uca 42. szám alatti házban, Weisz Lipót biztosító főtitkár lakásán mellbelötte magát Ladányi Tibor 20 éves joghallgató.

A fiatalember butorozott szobát bérelt Weisz Lipótnél. Este 11 órakor a csalá

Vigyázzon!

Az izzólámpa vásárlásnál pár bani látszólagos előny sok le vesztéséget okoz.

Olcsó fényt vásároljon, ne „olcsó” lámpát!

Csak tökéletes, évtizedek tapasztalatai alapján készült márkáru teszi lehetővé, hogy kisebb áramköltséggel több fényt kapjon.

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPA

használatban olcsó és gazdaságos.

közben Magyarországra szökött. Laár előzőleg terhelő vallomást tett a vizsgálóbíróknak. Boca szerint Laár ezért Gaspár ellenségeitől pénzt akart kapni, ez a terve azonban nem sikerült. Ezért módosítani akarta vallomását, hogy ezért Gaspártól kapjon pénzt. Ezért Bocának nyilatkozatot diktált le, amelyet David Cornel dr. ügyvédjelölt, a dr. Fabius iroda alkalmazottja által a Pordea közjegyzői irodában hitelesített. Laár ezért pénzt kapott Gaspártól és Magyarországra szökött. Ezután néhány jelentéktelen vádlottat hallgattak még ki.

litották, ahol reggelfelé visszanyerte eszméletét.

Az öngyilkos fiatalember állapotában némi javulás is állott be. A golyó a szív felett hatolt a testbe és a lapockacsontnál állott meg. Az orvosok véleménye szerint megoperálni nem lehet, de remélhető, hogy ha két-három napig nem áll be komplikáció, megmenthetik az életnek. Az öngyilkosság okát senki nem ismeri, de a fiatalember barátai szerelmi ügyet sejtjenek a háttérben.

Az öngyilkos fiatalember édesapja, Ladányi Ignác élesdi fakereskedő, hitközségi elnök és a Zs. N. Sz. helyi csoportjának is elnöke hétfőn reggel már fiatal betegágyánál tartózkodott. Nagyváradon, ahol a legjobb társaságokban megforduló fiatalembert ismerték és szerették, az öngyilkosság nagy feltűnést keltett.

Ma tartja ezévi első ülését a Népszövetség tanácsa

Genf, január 23. A Népszövetség tanácsa ezévi első ülését kedden tartja. Hétfőről a tanácsülést elhalasztották egy nappal a japán-kinai konfliktus intézésének új fordulatai miatt.

A paraguayi csapatok visszaverték a bolíviaiak újabb támadását

London, január 23. A paraguayi Asuncionból jelentik, hogy a paraguayi csapatok a Gran Chaco fensíkon teljes felkészültséggel várták új állásaikban a bolíviaiak támadását. A paraguayiak az új vonalak elleni rohamot az egész vonalon visszaverték és súlyos veszteségeket okoztak a bolíviai támadó hadseregnek.

A francia kamara pénzügyi bizottsága számos módosítást eszközölt Cheron pénzügyi javaslatain

Párizs, január 23. A francia kamara pénzügyi bizottsága folytatta a pénzügyi javaslatok részletes megvitatását. Számos módosítást vittek keresztül Cheron tervezetén. Elhatározták az éjjelnappali permanens ülésezést, mert különben nem tudnának kellő gyorsasággal vezetni a javaslatok megvitatásával. Nem lehet tudni, hogy a szanálási program esüörtök előtt a kamara plénuma elé kerülhet-e.

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzével és mélységével, mint Joseph Roth „HioB” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beiktatása mellett, (bélyegben is) vagy utánvétellel.

A francia hajókatasztrófák oka:

Hajók helyett uszó palotákat építettek

A nagy és pazar luxus miatt nem fordítottak figyelmet a célszerű hajóépítésre. Érdekes megállapítások a nagy katasztrófa után

Párizs, január 23. Ha kellőleg akarjuk értékelni az „Atlantique” pusztulásának rendkívül visszhangját, számot kell vetnünk a következő ténnyel: a háború befejezése óta Franciaországot a kereskedelmi hajózás terén Anglián, Amerikán és Japánon kívül hátrébe szorították az erősen felnyomuló Németország és Mussolini teremtő akara ta által felvillanyozott Itália is. Ugyanakkor a francia lobogó már-már a hatodik helyre eszött le. Ebbe a rangvesztésbe, amely elsődleges gazdasági érdekeket sértett, nem nyugodhattak bele az itteniek; minden tőlük telhetőt elkövettek, hogy legalább a negyedik helyet visszahódíthassák maguknak.

Erőfeszítésük tiszteletreméltó. És ime, amikor kitűzött céljuk előtt álltak, az aránylag sűrűn ismétlődő hajóévesek (hivatalos kimutatás szerint négy év alatt öt jelentős egységet vesztettek) súlyos sebet ejtettek tekintélyükön. Meggondolásra késztetik mindazokat, akik nagyobb átkelésükkel francia hajót akarnának igénybe venni.

Közönség, kormány, sajtó

Igy tehát korántsem esodálatos, ha az „Atlantique” pusztulását követő tömeges megidegesség, amelyet még csak növelt a „La France” fedélzetén támadt gyorsan elfojtott tűz, egy tragikus nap eseményében politikai tényezőt látott. A merénylet gyanúja, a szervezett garázdalkodások elmélete kezdetben valósággal elvakította a közönséget. Sokan a kommunistákat emlegették, hiszen nyílt titok, hogy a tengerészetenél épp elég hívük akad. Még többben tüzeskedtek a — németek ellen. Jó hiszemű emberek bizonygatták, hogy a francia hajók biztonságára elleni aknamunka főképp a német vállalatoknak állítható érdekében.

E nehéz helyzetben Paul Boncour kormánya hidegvérrel és tapintattal tett tanúságot. Léon Meyer tengerészeti miniszter egyrészt kijelentette, hogy a Cherbourgba küldött szakbizottság vizsgálatának befejeztéig semmi érdemlegeset nem mondhat, másrészt azonban hangsúlyozott elismerését fejezte ki azoknak a hajóknak — mindenekelőtt a német Ruhr jön számitásba — amelyek az első vészjel leadása után habozás nélkül siettek az „Atlantique” segélyére. És mint ahogy maga Schoofs kapitány, a szerencsétlenül járt óriásgőzös parancsnoka is zászlót hajtott a német tengerészek bajtársi szelleme és áldozatkészsége előtt, a főmegidegességnek ez a legkényesebb visszahatása, a volt ellenség és örök mumus meggyanúsítása, idejekorán lecsillapodott. Lassacskán elhallgattak a felizgatott képzeletű polgárok is. Ma már csak általánosságban

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körmendi: Ind. 715	32 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyal föld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wren urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L
Katajev: A sikasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Smeljov: A pincér	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétkelés szerelem	44 L
Heltai Jenő: Álomkőháza	44 L
Sigrid Undset: Tavasz	44 L

követeli egy a közvélemény, mint a sajtó az esetleges vétkek kinyomozását és példás büntetését. Ilyen értelemben emelte föl szavát egy remek cikkében Claude Farrère, a kiváló író és volt tengerészti is.

Mi a rejtély megfejtése?

A lehiggadás szempontjából öröndetes egy másik, még tárgyilagosabb nézet, amelynek a sajtóban Jérôme és Jean Tharaud adtak hangot. Részünk ról, miután elmentünk a két nagy társaság, a Transatlantique és Sudatlantique székhelyére és itt — az igazgatóság elzárkózása ellenére — megtekinthettük az új típusú óceánjárók tervrajzait, belső kiképzésének fényképeit, szintén azt hisszük, hogy ebben az irányban kell keresni az igazságot.

Mert tagadhatatlan, hogy olyan óriásgőzök, mint a „La France”, vagy a „Atlantique” mindennek inkább készültek, semmint hajóknak. Uszó luxuszállók voltak. Területi beosztásuk, díszítésük közben azon igyekeztek a legnevesebb francia mérnökök és építésszek, hogy elfelejtessék a közönséggel a tengeri utat és tengeri környezetet. Száz méteres sétányok, pazar lépcsőházak, tágas feljárók, küllösen szétágazó, szelős folyosók, a székesegyházakéival versengő üvegfestmények, gipszszobrok, lakozott vásznak mind azt látszottak bizonygatni, hogy ez nem hajó dehogyan, a világért sem, ez valódi, ha-

misítatlan palota, amely a maga legújabb keletű pompájával tultesz a nizzai Negrescon vagy a párizsi Crillonon. Es ebben állt a tervezők végzetes tévedése. Mert ami helyenvaló a szárazon, annak semmi keresete a tengeren. Az elszigetelt, napokig, sőt hetekig ég és víz között lebegő gőzösn ez az egész leleményes káprázat a tűzveszély maximumát, a tüzetfogó anyagok esztelen fölhalmozását jelenti, még hozzá olyan formában, olyan elosztással, mely szintén kihívja a tüzet. Az „Atlantique”-on például nem a kapitány, hanem a — léghuzam volt az ur. Nagyon könnyen elképzelhető, hogy minden bűnös beavatkozás nélkül, a sok kilométeres vilányvezetékkel kipattanó egyetlen szikra is lángba boríthat egy ilyen negyvenezer tonnás, háromszázötvenmillió frankba kerülő kéjlakot, amely a vízen szolgálva a szárazföldi berendezkedés képes illuzióját, hazug szellemét, nem felel meg a maga elemének.

Fordulóponton a francia hajóépítés

Hogy történt-e merénylet, ez nem bizonyos. Az azonban kétségtelen, hogy a francia hajóépítés túllépte a célon. Luxusgőzösein a közmondásos gall izlés jegyében „utólérhetetlen” akart nyújtani, túl akart tenni más nemzetbeli versenytársain és buzgóságában épp ben a legfontosabb tényezőt: az elemi biztonságot hanyagolta el.

Egyes előjelek azt mutatják, hogy az illetékesek le fogják vonni a kínálkozó tanulságot. Egyszerűbb és célszerűbb hajókat fognak építeni. Amit mindenki helyeselhet. Utóvégre a dél-amerikai milliárdosok is szívesebben szelik majd át az óceánt olyan alkotmányokon, amelyekről lemaradnak a modern iparművészet remekei, amelyek szívesebben lesznek a termék, kisebbek az ablakok, csupaszak a fülkék, de amelyek éppen ezért sokkal kevésbé alakulhatnak át percek alatt lobogó máglyákká.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora

Kedden este 9-kor: Forgószél. (Boross Elemér színműve másodsor. Sorozatszám: 44.)

Szerdán este 9-kor: Mézesetek és Rendőrfőnök ur jó fia. (Noel Coward nagyszerű, franciáson pikáns zenés vígjátéka három felvonásban. Es Courteline világhírű egyfelvonásos bohózata. Sorozatszám: 45.)

Az Opera műsora

Szerda, január 25: A madarász.

ROYAL-MOZGO műsora (Iparkamara új palotájában)

Kedden, szerdán: Szenzációs skifilm: A fehér mámor. Előjáték 2 felvonásos bohózat. Verebes Ernővel és Petrovics Szvetislavval.

CORSO-MOZGO műsora

Öldöklő verseny. (Derby). Clark Gable, Ernest Torrence, Madge Evans.

URANIA-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor: Congorilla. Az első afrika óserdőiben készült expedíciós-film. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

A szilágysági „Mera” autobusz-vállalat

1933 január 5-től

mindennap kétszer indít járatot az eddigi egy járat helyett

Cluj—Huedin—Clucea—Simleul Silvaniei—Zălau között,

I. járat indul Clujról 8.30 órákor, érkezik Szilágysomlyóra 12.30 és Zilahra 13.30 órákor. Tasnádra 15.15, Nagykarolyba 16.15 órákor.

II. járat indul Clujról 15.45 órákor, érkezik Szilágysomlyóra 19.35 és Zilahra 20 órákor.

Kényelmes utazás. Pontos közlekedés. Fűtött új kocsikkal. Indulás Clujról a főposta melletti autobusz állomástól.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:

Európa lángokban. (Egy bécsi lány története). Egy amerikai repülőtiszt tragédiája, aki beleszeret egy osztrák főhercegnőbe. Főszerepekben: Charles Farrell, Madge Evans. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

Szinkör-Mozgó műsora

Kedden 3, 5, 7-kor, szerdán 3, 5, 7-kor:

A milliók tolvaja. Willy Forst humoros kalandorfilmje.

Cstürtörtők 3, 5, 7 és 9-kor: Napsugár az égen. A főszerepekben: Martha Eggerth, Hermann Thimig, Verebes Ernő, Fritz Kampers. Zenéjét szerezte: Abraham Pál. Öt új Abraham-láger!

Nyomda-anyagot

dürschus, quadrát cimrást is nagy mennyiségben keresünk megvételre

Cim a kiadóban

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, január 24.

Budapest, 9.15: Grammfónhangv. — 12.05: Balalajkazené. 4.15: Egy zsák pénz Móra László meséje. 5: Jazz-zene. — 6.20: Francia nyelvoktatás. 6.50: Cigányzene. 8.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Bohémélet. Előadás után időjárás. Majd cigányzene. 11.15: jazz-zenekar.

Bécs, 8: Népies hangv.

Berlin, 10.30: Zenekari hangv.

Brüsszel, 9: Rádiózenekar. 9.15: Énekhangverseny.

Frankfurt, 7.45: Mozart-hangv.

Hamburg, 6.15: Losse baritonénekes hangversenye.

Heilsberg, 7.25: Szórakoztató zene. — 8.55: Zongoraverseny.

Kassa, 7.20: Trombitahangverseny.

Langenberg, 9: Zenekari hangv.

Lipce, 11.30: Tánccsórakoztató z.

Milánó, 8.30: Operettelőadás.

Prága, 8.40: Citeranegyves.

Pozsony, 5.40: Hegedűverseny.

Róma, 8.45: Zenekari hangv.

Stockholm, 10: Wagner: Siegfried c. operája.

Toulouse, 1.05: Könyv zene.

Varsó, 8: Rádiózenekar. Népies zene.

Zágráb, 8: Szórakoztató zene alt- és baritonékekkel.

Szerda, január 25.

Budapest, 9.15: Katonazené. 12.0: Cigányzene. 3.30: A rádió diákfőlöraja. — 4: Előadás. 5: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangv. 6.15: Olasz nyelvoktatás. 6.45: Hangverseny. 7.45: Szalónzenekar. 9: Kerpely Jenő gordonkhangv. 9.45: Grammfónhangv. 10.10: Időjárás. 11: Cigányzene.

Berlin, 9.30: Dalok.

Hamburg, 8: Bizet: Gyöngyhálszok c. operája.

Stuttgart, 9: Népdalok. 9.30: Zongora.

Varsó, 9: Operaáriák.

Milánó, 10: Rádiózenekar.

Róma, 8.45: Opera.

Prága, 4.10: Zenekari hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Vastartányt vennék. Markó, Calea Regele Ferdinand 43.

Ruhaszekrény, fogásra és polcra rendezve, zsírosbődön és több apróság eladó. Str. Gen. Dragalina 29. szám, 8. ajtó. Megtekinthető délután 2—4-ig.

Naponta frissen fejt kőser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál. Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetáriánus koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Kelengyék készítése, függöny és ágterítő összeállítás, csipkebevarrás, párnásmontirozás, előrajzolás a legújabb módok szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

VARRÓNÓ, elsőrangú francia- és angol munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Cal C. Victoriei 139. sz. (hátfel az udvarban.)

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fürve, 150 lej egész vászonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portó-költség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

HIREK

Kedde, szerdán
nagy SKI-film
a „Fehér mámor”

Eljáték 2 felvonásos kitűnő bohózat,
Verebes Ernő és Petrov és Szvetiszlavval

Lapunk legközelebbi száma a hivatalos ünnep miatt csütörtökön a rendes időben jelenik meg.

A legmagasabb rádió. Londonból jelentik: A Kaukázus legmagasabb hegy-csúcsán, az Elbruzson négy nagy, rövid-hullámú rádióadóállomást rendeztet be a szovjet államból, hogy a turisták összeköttetést tarthassanak a lakott területekkel és a völgyekkel. Minden turista tudathatja megérkezését a hegycsúcsra, ha pedig valakit baleset ér vagy eltűnik, azt társai jelenthetik a rádió útján és segítséget kérhetnek.

Északfranciaországban az influenza járvány közigazgatási zavarokat okoz. Párizsból jelentik: Az influenzajárvány Északfranciaország közigazgatásában zavarokat okoz. A hivatali személyzet fele beteg. A járvány a legerőteljesebben Nancyban lépett fel, ahol az iskolákat egy hétre be kellett zárni.

Friderika

A műgyűjtő miniszterek. Londonból jelentik: A londoni nyilvános képtárakból és muzeumokból az utóbbi időben 160 híres festmény és három márványszobor tűnt el sokezer font sterling értékben. A műtárgyakat azonban nem lopták el, hanem — a Daily Express közlése szerint — ezek egyes miniszterek hivatali helyiségeit és lakásait díszítik. Különösen a tengerészeti minisztérium mutatott igen nagy érdeklődést a művészetek iránt, de a miniszterelnök is feldiszipette ily módon a lakását.

Öregnek és fiatalnak reggelire: Ovomaltine.

Matuska vagy Fesztinger? Közölte az Uj Kelet, hogy a kolozsvári rendőrség letartóztatta Fesztinger Dávidot és Marcela Ferenc pékeket, mert vegyianyagok kal fehéritették és élesztették a kenyeret. A vegyi anyagoknak kenyérbe való elkeverése közegészségügyi kihágásnak számít és pénzbírság jár érte. Ezzel szemben Fesztingerékből olyan bűnösöket akarnak faragni, mintha ezek az egész város lakosságát meg akarták volna mérgezni. Így a rendőrség a BTK 311-es paragrafusára alapján tartóztatta le Fesztingeréket akiket tömeggyilkosokként is kezelnek. A konkurrenciát feljelentése alapján megindult vizsgálat ezidőig Pastia vizsgálólőbíró kezében van, aki még nem döntött a felől, hogy letartóztatásban maradnak a vádlottak vagy sem.

Hutchinson hó- és sárcipő

Az ipar és a tudomány szakembereihez: Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv eredeti kiadói áron Lepagenál Kvár, Lepagehoz küldje a díjat, hivatalos kurzuson lejbe. A lapot közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől Kvár.

Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszereket olcsón átalakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szemben.

Kombinált szépség. Newyorkból jelentik: Samuel Goldwin, hollywoodi filmkirály egyik filmje számára szépségversenyt rendez. A versenyre bármely 16—21 év közötti leány jelentkezhetik, aki a következő szépségeket látja magában egyesítve: Kay Francis járását, Marlène Dietrich lábát, Wynne Gipsont térdeit, Mariam Hopkins nyakát és vállait, Karol Lombard derekát, Silvia Sidney kezét Mae West fogait, Helen Twelvetrees ajkait és Elisen Landi királyi tartását.

Lloyd George heves támadása Macdonald ellen

London, január 23. Lloyd George Carnavonban beszédet mondott, amelyben élesen támadta a nemzeti kormányt, különösen pedig Macdonald miniszterelnököt és Baldwin miniszterelnököt. Lloyd George a kormányt a bibliai Lót feleségéhez hasonlította, mivel a kormány mindig hátrafelé néz és a múlt hibáiban, nem pedig a jövő ideáiban keresi az inspirációt. Macdonald és Baldwin barátságát Lloyd George azzal magyarázza, hogy mindketten ugyanabban a hibában szenvednek: mindketten azt hiszik, hogy elég, ha érzelmeiknek lendületes szavakban

adnak kifejezést ahhoz, hogy Isten országát a földre varázsolják, anélkül, hogy ehhez tettekre volna szükség. Lloyd George ezenkívül szemére vetette Macdonald miniszterelnöknek, hogy elárulta programját. Élesen megkritizálta a liberális vezér Macdonaldnak azt a tervét is, hogy közadakozás útján gyűjtsön tízezer fontot Anglia hárommillió munkanélkülije számára. Lloyd George szerint ez a legnagyobb áruvásárlás azokkal a követelésekkel szemben, amelyeket maga Macdonald állított fel.

Tűzvész pusztította el az albertfalvi Társadalombiztosító ötemeleles bérházának tetőzetét. Budapestről jelentik: Albertfalván tűzvész pusztította el a Társadalombiztosító ötemeleles bérházának tetőzetét és az ötödik emeletet. Valószínűnek tartják, hogy a tűz túlfűtés következtében keletkezett s valamelyik tetőgerendáról terjedt át a tetőzetre és az ötödik emeleti részre.

Gondosan válogassa meg hashajtóját. Sőt kérje ki orvosa tanácsát, aki Artin dragéet fog ajánlani, mert biztos, enyhe, olcsó.

Hat remek regény 1800 oldal 120 lej és pedig: Oppenheim: A fekete pásztor, Szép Ernő: Lila akák, Fouchardiere: Ha nagyjaink visszatérnek, Bedel: Jerome szerelme északon, Magre: A tigris titka, Bennett: Hugó. Előre fizetve portó mentes, utánvételt portó 20 lej Lepagenál Kolozsvár. Kérje a teljes sorozat jegyzékét.

Olaszországban husz százalékkal több csemegeszőlő termett, mint tavaly. Rómából jelentik: Csemegeszőlőből husz százalékkal több termett 1932-ben, mint tavalyelőtt. A fogyasztás 2,54 millió métermázsára emelkedett, ami 17 százalékos emelkedést jelent.

Friderika

Vicki Baum: Baleset. A Grand Hotel és a Helén doktorkisasszony szerzőjének legújabb szenzációs könyve. 330 oldal, egészvászonkötésben az Athenaeum 68 lejes sorozatának 15-ik kötete. Kapható mindenütt, kérje a sorozat prospektusát Lepagetől Kolozsvár.

Budapest városi bérházaiban február elsejével új bérmérséklést visznek keresztül. Budapestről jelentik: A magyar főváros tulajdonát képező bérházakban február elsején új bérmérséklést fognak keresztülvinni. A lakbérleszállítás első sorban egy-két szobás lakásokra vonatkozik s 8—16 százalékos lesz.

Jön a ROYAL Mozgóba
Tauber Richard-film
„Hazuq csókok”

Véres tüzharc kezdődött az irországi választási kampány. Londonból jelentik: Dublinban a választási kampány napján tüzharc folyt politikai ellenfelek csoportjai között. Hét sebesültet szállítottak kórházba. A karhatalom csak nehezen állította helyre az uca rendjét.

Görög- és Törökország postai egyezményt kötöttek. Londonból jelentik: Görög- és Törökország postaegyezményt kötöttek. A két ország postaforgalmában ezzel kölcsönösen mérsékelt postai tarifák lépnek életbe.

A fehér mámor. A Royal mozgó mai kezdettel mutatja be dr. Arnold Francknak grandiozus mesterművét a Fehér mámor. Főszereplői a természet fenséges birodalma és a sportoló ember. Ez a mestermű a legművészebbet, legszebbet és legfélelmetesebbet mutatja be mindannak, ami egy sportfilmen teljesíthető. Nemesak a sport rajongóit, hanem minden barátját a természetnek csodával tölti el. A lenyűgöző sportteljesítmények, a csodás természet és kedves humor, amely végigvonul a filmen egy álomvilág mesejébe ringatja a nézőt. Egy festő nem festhetné meg jobban, egy költő nem énekelhetné meg szebben. Minden csodálatosan van meggondolva, megjátszva és lefotografálva. A természet szimfóniája ez a film és aki átéli, azt hatalmába ejti az, amit a film címe hirdet: A fehér mámor.

Színeszék devizaközpontja. Berlinből jelentik: A külföldi turnéra utazó német színészek, énekesek és más művészek számára a berlini devizaközpont külön osztályt létesített. A művészek ezen az osztályon a rendes kvótánál nagyobb összegű idegen valutát kapnak külföldi utjukra és turnéjuk jövedelméből szerzett valutáikat a művészek nem három nap alatt, hanem egy hónap alatt tartoznak elszámolni.

Kirándulásoknál, turákon szopogasson Anacot pasztillát, fertőtleníti a száját és torkot, üdítenek.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzsóvár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket megáldozó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára három papirosnyomva füzve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg elvezetés beküldése mellett, vagy utánvételt.

A párizsi értéktőzsdén komoly vásárlások történtek román, bolgár, osztrák és magyar kölcsönkötvényekben. Párizsból jelentik: Az értéktőzsdén komoly vásárlások történtek román, bolgár, osztrák és magyar kölcsönkötvényekben. Hosszu ideje annak, hogy a spekuláció érdeklődése ismét középeurópai értékek felé fordul.

Friderika

Hétszáznegyvennégy millió svájci frankra mérsékeltek a svájci importot. Bernből jelentik: A szigorú behozatali korlátozásokkal és vámemelésekkel sikerült az importot 965 millió svájci frankról 744 millióra mérsékelni, de viszont a külföld ellenrendszabályai és a fogyasztók csökkent vásárlóereje következtében a svájci kivitel értéke is lecsökkent 1091 millió frankról 626 millióra.

Továbbra is terjedőben van a londoni autbuszalkalmazottak sztrájkja. Londonból jelentik: Az autbuszalkalmazottak sztrájkja továbbra is terjedőben van. A sztrájkolók száma már meghaladja a 13 ezret. A békeltető tárgyalások eddig semmi eredménnyel sem kecsegtettek. A sajtó az autbuszsoffőrök sztrájkmozgalmát kommunista agitációra vezeti vissza, amely fokozott mértékben észlelhető más vállalatok alkalmazottai körében is, különösen a hajógyári munkások és a vasutasok között.

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, mellszorulást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Angliában az ipari cikkek husz százalékkal olcsóbbak, mint két év előtt. Londonból jelentik: Angliában az iparcikkek — dacára a font 30 százalékos elértékteleneedésének husz százalékkal olcsóbbak, mint két évvel ezelőtt. Különösen szembetűnő az olcsóság a textilárúknál, ahol egyes cikkek alig fele annyiba kerülnek, mint 2—3 éve. Minden iparcikkből nagy a túltermelés s így aki árait le nem szállítja, nem tud eladni, s belebukik vállalkozásába. Nincs egyetlen olyan közszükségleti cikk sem Angliában, amelynek ára az utolsó két évben nem esett volna.

NAPRÓL NAPRA

A budapesti Royal szállóban tegnap megtartották a Miss Hungaria-választást. Az új szépségkirálynő Gál Julia lett, aki 17 éves, fekete haja, magastermetű leány.

Charlotte monacói hercegnő: elválik férjétől s házasságot fog kötni egy ismert monacói ügyvéddel.

Page és Sale-Barker angol pilótanőket, akik a keniai Nairobi közelében az őserdőben kényszerleszállásnál megsebesültek, a nairobi kórházba vitték ápolásra.

A Vienna négy angolai meccsre számított, de csak kettőt tudott lekötni s azokat sem az angol liga legjobb csapatai közé tartozó klubokkal. Az angol vezetőcsapatok tartózkodóan viselkednek, mert programjuk zsúfoltsága miatt nem merik reszkitozni, hogy embereiket erős nemzetközi mérkőzés közbeiktatásával farszszak.

Az Arc en ciel francia óceánrepülőgép négy argentinai repülőgéptől kísérvé délelőtt 11 óra 35 percor megjelent Buenos Aires felett s az argentin főváros körülrepülése után simán leszállott a repülőtéren.

Párizsban a magyar professzionista futballválogatott Budapest válogatottjaként a francia főváros válogatottjával került szembe. A magyar csapat 4:0 (4:0) arányban győzött. Góllövők a 14-ik percben Titkos, a 15-ik percben Déri, a 24-ik percben Markos és a 31-ik percben Cseh II. A második félidőben a magyar csapat kizárólag szép játékra törekedett. Egy 11-est Háda kapus a játékidő vége felé lábbal kivédte. A magyarok nagy tudásbeli fölényben voltak.

A nemzetközi futballszövetség főtítkárságához a római futballvilág bajnoki tornára eddig a következő nevezések érkeztek be: Belgium, Csehszlovákia, Franciaország, Hollandia, Jugoszlávia, Ausztria, Románia, Spanyol-, Magyar- és Olaszország.

A berlini ügyészség körözőlevelet adott ki csödcsalás gyanúja miatt a szökésbea levő Rotter-fivérek, a nagy berlini színházi koncert főirányítói ellen.

Friderika

A lapok értesülései szerint rendőrkémek árasztották el Hollywoodot, hogy kiszimatolják, melyik külföldi filmszínésznek járt le a tartózkodási engedélye. Ugy hírlik, hogy a jogosulatlanul Amerikában tartózkodó művészeket deportálni akarják.

A berlini Deutsches Theater volt Reinhardt-színház igazgatását új társaság veszi át. Reinhardt tagja marad az új igazgatóságnak s a jövőben irányítja a színház művészeti vezetését.

A svájci szövetség tanács részvesz a genfi Discontbank szanalásában. Bernből jelentik: A svájci szövetség tanács részvények átvételével részvesz a Discontbank genfi intézet szanalásában. Amint a hitelező csoportokkal folyó tárgyalások véget érnek, megfelelő javaslatokat fognak beterjeszteni a törvényhozás elé. Svájcban ez lesz az első eset, hogy az állam befolyást nyer egyik magánbank ügyeinek vezetésénél.

Stephan Zweig: Marie Antoinette a világirodalom szenzációja. Két vaskos kötet coa 600 oldal füzve 192 lej, diszkótesben 240 lej Lepagenál Kolozsvár, postán utánvételt franco.

Ha nincs étvágya

és emésztése rendetlen, igyék

Bikszádi vizet!

Hatásán meg fog lepődni!

Főlerakat:

Rosenbaum E. C. Reg. Ferd. 129.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A jugoszláv uralkodó-pár megérkezett Szinájába

A nemzetközi politika szálai szövődnek Sándor szerb király romániai látogatása mögött

Hétfőn délelőtt díszbéd volt a Peles kastélyban a két királyi család és a román kormány tagjainak részvételével.

A Vossische Zeitung feltűnő cikke Sándor király utjáról

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt 11 óra 5 perckor királyi vonattal Szinájába érkeztek Jugoszlávia uralkodói: Sándor király és Marioara királyné. A jugoszláv uralkodó párt a zombolyai határállomáson a kormány megbízásából Mirto közlekedési miniszter fogadta és üdvözölte. Mirto miniszter kísérte a jugoszláv uralkodó párt romániai útján. Jugoszláviából Jęftics külügyminiszter és Dumitrievics tábornok udvari miniszter, valamint Ciolae Antici, Jugoszlávia bukaresti követe, két katonai adjutáns és két udvarhölgy kísérték az uralkodó párt.

A szinajai pályaudvaron Károly király, Mihai vajda, Vaida Sándor miniszterelnök, Prezan marsall, Samsonovici tábornok hadügyminiszter és Tilea miniszterelnökségi alminiszter várták a vendégeket. Károly király jugoszláv tábornoki egyenruhában volt felöltözve. A két uralkodó hosszasan megélték egymást, majd hugát Marioara szerb királynét üdvözölte melegen Károly király. Az állomástól a vendégek a Peles kastélyba hajtottak. Sándor király mellé Manu tábornokot, az első hadtest parancsnokát osztották be adjutánsként romániai tartózkodásának idejére, míg Jęftics külügyminisztert, Grigorcea meghatalmazott miniszter a külügyminiszter udvarmesterei ügyosztályának igazgatója kalauzolja. Délelőtt a Peles kastélyban díszbéd volt, amelyen a két királyi család tagjai közül részt vettek a Vaida-kabinet miniszterei is, élükön Vaida miniszterelnökkel, Mironescu miniszterelnök-helyettesével és Samsonovici tábornok-hadügyminiszterrel. Ugyancsak hivatalos volt az udvari ebédre Prezan marsall is.

A jugoszláv királyi pár 25-én, szerdán indul vissza Belgrádba. Sándor király és Marioara királyné látogatását kommentálva, a Lupta ma del utáni számában a következőket írja:

Miért jött a jugoszláv királyi pár Bukarestbe

„A jugoszláv királyi családnak a román udvarnál tett látogatása újabb alkalom azon szoros kapcsolatok kihangsúlyozására, amelyek Románia és Jugoszlávia között nemcsak a két királyi család rokonsága, hanem a két állam közötti szövetség és a két állam politikai missziójának azonossága miatt is fennáll. A két uralkodó találkozását ki egészítik azok a tanácskozások, amelyeket Jęftics jugoszláv külügyi-

niszter fog folytatni a román politika vezető tényezőivel: Vaida Sándorral, Mironescuval és Titulescuval. Érthető tehát, ha az egész nemzetközi politikai élet érdeklődéssel fordul a látogatás felé, bár ugy Bukarestből, mint Belgrádból kihangsúlyozták, hogy Sándor király és Marioara királyné vizitjének szigorú családi jellege van.

Gentleman agreement Jugoszlávia és Olaszország között

Nem érdektelen, hogy még mielőtt köztudomásúvá lett volna Jęftics jugoszláv külügyminiszter romániai útja (akiről az utolsó napig nem tudták, hogy el fogja kísérni uralkodóját Szinájába), a berlini

Vossische Zeitung belgrádi keltezéssel azt a hírt közölte, hogy Henry de Jouvenel, Franciaország új római követe és Titulescu közvetíteni akarnak Olaszország és Jugoszlávia között. A távirat szerint arról van szó, hogy a két állam között barátságos megállapodást (Gentleman agreement) hozzanak létre, amelynek értelmében Jugoszlávia szabadkezet enged Olaszországnak Albániában, Olaszország pedig kijelenti, hogy semilyen igényt nem tart fenn Dalmáciára. Amennyiben sikerülne a megegyezést létrehozni, lehetséges volna az is, hogy Olaszország és Jugoszlávia később megemlékezői szerződést is kössenek egymással.

„Sándor szerb király kijelentette rövid-

del ezelőtt — mondja tovább a Vossische Zeitung távirata —, hogy Jugoszlávia nem tehet arról, ha Olaszország nem járult hozzá a francia-jugoszláv-olasz hármasszövetséghez, amelyet Jugoszlávia 1925-ben javasolt. Ugy látszik, hogy a békepolitika, amelyet a kisantant folytat, új érat akar megnyitni Délkelet-Európa történetében. Feltétlenül érdeklődéssel kell figyelemmel kísérni ennek a politikának a vonalát, a kisantant érdekszférájának többi területein is. A most beindított tárgyalások ki fognak hatni a január 31-én Genfben összeülő leszerelési konferenciára is, amelynek munkálatai ugy látszik eseményekben gazdagok lesznek ezidén.”

Az Adeverul ugyancsak foglalkozik azokkal a kommentárokkal, amelyek a külföldi sajtó a jugoszláv uralkodó család szinajai látogatásához fűz. Németországnak a leszerelési konferencia előestéjén tanúsított magatartása és az Olaszországból Ausztrián keresztül Magyarországra dirigált fegyverszállmányok leleplezése olyan események, amelyek a kisantantot alkotó három állam minél szolidárisabb és egységesebb fellépését követelik meg. Érthető tehát, ha családi jellegűen kívül nagy politikai fontosságot is tulajdonítanak azoknak a tanácskozásoknak, amelyek részt vesznek a királyi, részint pedig a két állam külpolitikájának irányítói között Szinájában folynak.

Küszöbön áll a genfi megegyezés aláírása

Kontroll helyett nem kötelező vélemények adására fog szorítkozni a genfi szakértők romániai munkája

24 órán keresztül tárgyaltak a kormány tagjai Bukarestben és Szinájában az egyezmény elfogadásáról

Genf, január 23. A Népszövetség pénzügyi bizottsága pénteken kezdte meg a Romániával kötendő pénzügyi tárgyalást. Lugojanu iparügyi miniszter nagy exponzéban ismertette Románia pénzügyi helyzetét és az okokat, amelyek a román kormányt arra indították, hogy bizonyos feltételekhez kösse az egyezmény aláírását. Kifejtette, hogy egyrészt a román kormány csak szaktanácsosokként, de nem ellenőrként hajlandó a pénzügyi bizottság kiküldöttét az országban fogadni, más részt pedig csak abban az esetben írja alá az egyezményt, ha a Népszövetség pénzügyi bizottsága garantálja, hogy leresztül viszi a külföldi hitelezőknek Románia külföldi tartozásainak leszállítását.

Szombat délután négy órakor ismét összeült a pénzügyi bizottság és folytatta a vitát az egyezmény fölött. A vitát délután 4-től este fél 9-ig szakadatlanul tartott a bizottság ülésén elnöklő Iamsen belga delegátus különböző kérdéseket tett fel Lugojanunak Románia költségvetési helyzetére, az adó-behajtási szervek működésére és az állami tisztviselők számára vonatkozóan. Lugojanu a rendelkezésére álló statisztikai kimutatások alapján részletes felvilágosításokat adott a bizottság tagjainak.

Szombaton este Lugojanu felhívta telefonon Vaidja Sándor miniszterelnököt és hosszasan referált a pénteki és szombati tárgyalások eredményeiről. Vasárnap délelőtt Titulescu külügyminiszter beszélt telefonon Lugojanuval. Ezután Mironescu miniszterelnökkel, lyettes, Titulescu külügyminiszter, Savel Radulescu külügyi alminiszter és Aurel Jon Popescu iparügyi államtitkár elutaztak Szinájába, ahol Titulescu audiencián jelent meg az uralkodó előtt és referált a népszövetség pénzügyi bizottságával folytatott tárgyalások jelenlegi stádiumáról. Este 9 óra-

kor a szinajai Mironescu-villában újabb értekezlet volt, amelyen részt vettek Mironescu, Titulescu, Madgearu, Savel Radulescu és Aurel Jon Popescu. Vasárnap este 11 órakor Titulescu és Madgearu újabb telefonbeszélgetést folytattak Lugojanuval. Ezután ismét összeült a miniszterközi értekezlet, amely a késő éjjeli órákba húzódott be. Időközben megérkeztek Szinájába Vaida Sándor és Tilea is.

A kormány Szinájában tartózkodó tagjai hétfőn délelőtt a jugoszláv királyi pár megérkezése előtt újabb megbeszélést tartottak ebben a kérdésben, majd Vaida Sándor folytatott telefonbeszélgetést Lugojanuval. Hivatalos helyről származó értesülések szerint Lugojanunak sikerült az egyezmény megkötése elé gördülő összes akadályokat elhárítani. Létrejött a megállapodás arra vonatkozólag is, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága által Romániába küldendő szakértők nem ellenőri, hanem tanácsadói minőségben fognak dolgozni és véleményezéseik nem lesznek kötelezők.

Ismeretes, hogy a Vaida kormány feltevéként kötötte ki azt is, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága közbejárjon Románia érdekében a külföldi hitelezőknel. Hogy erre vonatkozólag mit végzett Genfben Lugojanu, arról még nem érkezett hivatalos értesítés. A kormány mindenesetre tartja magát ahhoz, hogy az egyezményt csak abban az esetben írja alá, ha ezzel szemben a külföldi hitelezők mentesítik Romániát 1933-ra a két stabilizációs kölcsön törlesztési kötelezettsége alól, ami két és fél-hárommilliárd lejes megtakarítást jelentene az ország számára. Magánforrásból származó értesülések szerint Lugojanu instrukciókat kapott a végleges szerződés aláírására. Amennyiben ez csakugyan megtörténne, úgy Lugojanu azonnal Párizsba utazik, hogy felvegye az érintkezést a külföldi hitelezőkkel. Március 16-ig kapott ugyanis Románia haladékot a már januárban ese-

dékes tőketörlesztés kifizetésére. Amennyiben a genfi egyezmény alapján sikerülne a hitelezőkkel végleges megállapodásra jutni, úgy az ideiglenes egyezményt egy előreláthatólag három évre kötendő megállapodás fogja felváltani.

Szabadlábra helyezte a vizsgálóbíró a „kenyér-mérgezőket“

Cluj-Kolozsvár, január 23. (Az Uj Kelet tud.) Mint lapunk más helyén megírtuk, az a „nagysebásu“ kenyéramisítási botrány, amelyet a kolozsvári rendőrség „leleplezett“ nem egyéb, mint közegészségügyi kihágás, amelyre erőszakkal fogtak rá a nagy jelentőséget. A vizsgálóbíró előtt természetesen szintén reális értékre szállt alá a leleplezés és a hétfői napon ugy Fesztinger, mint a vele együtt letartóztatott Marczella Ferenc és Szócs Endrét szabadlábra helyezték. A vizsgálat meg is szűnik, mert hasonló kihágások közigazgatási fórumok elé tartoznak.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT

Szövömművészeti Iskola

ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 16
Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket, kultúrái fonalakat
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai a.) 16. sz. Telefon 9-77

A „zsidó“ Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezetében — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papirosra nyomott példányok

ára 30 lel

Az egyszerű kiadás ára:

15 lel

Megrendelhető bélyeg előzetes bekládése mellett is az Uj Kelet könyvtárában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Taxa posta
plátie in n
No. 224713—
da Baron L.
Telefon: 3-7
Havonta 110
évre 600, eg
földre: Hav
félévre 6, eg
detések díjs
KELET“ az
zsidóság egy
keink utáni
rás megjelöl

A reakció

Az erdélyi vári kongre hangzottak el Furesa, de A növegyes és megemős ellen csiripelt nos választój litikailag önt ér a szavazat nek.”

Két évteze komikus, de riát a nő „ha A baloldal nek a szufra haladó szellem nyugati állam a reakciók pá Talán azért nek inkább az ugynevezett „hová nem jut latal. A polit denesetre kom zonyult a nő. Aki, ugy l lépést tartani

Ezzel szemben

a francia és a több ezerre a hívást intézet elnökségéhez, tiltakozik a k zalmái ellen. Szinte nem férfias bátorsá véség, hogy a zó kedvű kat hallathassák t öve alatt esa nek elő.

Vannak te telligens érzé meg a világon Dereng má ben is.

A francia igen is a dem ama demokrá élet szentsége hadiszergyáro szolgáltattai.

Vannak m nyok, akik a brutális „hősi ideált, hanem látnak.

Az intellig ma már meg két nem a ha kért kénysr poklaba, hane fias érdekeit miatt.

A háboru már nincs is fiaik természet tathassák, me hiabavaló az a gépfegyver val szemben.

A francia sége tényleges vétsége s im emelik fel sza rópai kultúr

Hisszük, h női hang nem világ gondok mindenütt e szavukat a ké len.

Ki szenved

Az a neme zonyítandó zöböt“ a vilá zetek között.

Ennek a t randumja“ n szolgált. Mert seinek aránya pótlásra.

Franciaorsz totta, hogy so